

Sansaloni dimissió!

índex

- 02 Editorial
- 03 Un nou pontificat... **Josep Amengual**
- 04 Ajuntaments forts per sortir de la crisi **MÉS per Mallorca**
- 05 Prebes de cirereta
- 06 Si Europa té futur, aquest és verd **Joan Groizard**
- 07 Per l'Europa de les persones, **Magí Moranta**
- 08 Després del 25A, **Helena Inglada**
- 09 Quins interessos ocults hi ha...? **Plataforma pel tren de Llevant**
- 10 El Correllengua fa sortir el carrer... **Maria Massanet**
- 11 Retallades en Sanitat **Ignasi Gàlvez**
- 15 Els serveis socials a debat **Miquel Cruz**
- 16 No empreu la paraula empenedoria en va **Grup d'Economia i Treball MÉS**
- 17 Decret integrat de llengües: 5 mentides i 1 veritat **Nanda Ramon**
- 18 Entrevista **Ugo Biggeri**
- 21 IDEARIA, 11a trobada **Miquel Rosselló**
- 22 L'ecoxarxa Mallorca i la moneda social **Ana Martínez**
- 24 La cooperativa SOM Energia **Lila Thomàs**
- 25 Llatinoamèrica i la crisi mundial (3a part) **Xabier Villaverde i Mario Cadena**
- 26 Grup Blanquerna un *think tank* sobranista a Mallorca **Tomeu Martí**
- 27 Trinxera municipal: Rosa Vich **Llorenç Carrió i Miquel Rosselló**
- 29 Josep Maria Llompart en la memòria **Nanda Ramon**
- 30 Joan Estelrich... **Miquel Àngel Llauger**
- 31 Xicu Lluy i els deportats balears... **David Ginard**

editorial

Polítiques que maten

La mort d'Alpha Pam, un immigrant senegalès de 28 anys, provocada per negar-li assistència hospitalària i, en conseqüència, no diagnosticar-li la tuberculosi que patia, ha commogut la opinió pública. Partits polítics de la oposició i les ONG han denunciat l'apartheid sanitari que es practica a les Illes Balears, en compliment de la normativa dictada per la Conselleria de Salut del Govern de les Illes Balears. Des del Govern i el Partit Popular, i també des d'algun mitjà de comunicació s'ha acusat la oposició de voler instrumentar la mort d'una persona amb finalitats partidistes.

No els faltaria raó si la mort d'Alpha Pam fos atribuïble a un accident, a qualsevol causa imprevista de les que a diari sobrevenen en els hospitals, o, fins i tot, a algun error humà que inevitablement es produeixen de vegades. Però aquest no és el cas, Alpha Pam mor en negar-se-li l'assistència mèdica, en compliment d'una ordre expressa de l'autoritat política competent: la Conselleria de Salut.

En aquest cas, tant la oposició com les organitzacions que han denunciat aquest fet han complert amb la seva obligació, del contrari haurien esdevingut còmplices d'una actuació política repugnant -els tribunals determinaran si és delictiva. A més, si la oposició hagués callat s'hauria sentit la cançoneta de "...i la oposició no fa res", amb tota la raó del món.

I és que les conseqüències de les polítiques impulsades pel Partit Popular, aquí i a nivell estatal, són tan greus com que afecten a la vida mateixa dels ciutadans, -i no facem distinció entre sense papers i residents, ja que tots som potencialment afectats per una malaltia contagiosa no tractada.

Així mateix cal tenir en compte que no atendre i, en conseqüència, no detectar una malaltia contagiosa, afecta greument a la salut pública i facilita la reaparició de malalties fins ara pràcticament extingides.

Però, encara més greu que la por a ser afectats per aquestes polítiques és la insolidaritat del sistema polític que s'està imposant, el qual arriba a menystenir la vida d'una persona, si aquesta no té papers. Quantes morts més hem de tolerar, impassibles? O quants morts més ja s'han produït, per manca d'assistència mèdica, i han passat com a "mort natural"?

Perquè aquest és el preu que la societat ha de pagar per unes polítiques econòmiques que retallen drets fonamentals de les persones, com el dret a la salut. Per als qui les impulsen les persones només són estadístiques, per a nosaltres el mort es diu Alpha Pam, tenia 28 anys i vingué a Mallorca fugint de la misèria del seu país.

Des d'aquestes pàgines ens afegim als qui demanen justícia perquè aquest crim no quedi impune i reclamam al Partit Popular que rectifiqui aquestes polítiques que maten persones.

EQUIP DE REDACCIÓ

Disseny i maquetació

Alexandre Charles Rolland

Consell de Redacció

- Llorenç Carrió Crespí
- Gabriel Pérez Alzina
- Nanda Ramon Tous

- Miquel Rosselló del Rosal
- Maria Salleras Juan
- Pere Sampol Mas

- Lila Thomàs i Andreu
- Neus Truyol Caimari
- Josep Valero González

l'ull crític

Un nou pontificat, lliure segons el pacte de les catacumbes o esclau de l'Informe Rockefeller?

Josep Amengual i Batle

Doctor en Teologia i Història. Professor

Des de finals del segle XVII, el papat que havia anat més o menys compassat amb els temps, va començar a tancar-se, i a bastir un baluard defensiu, del qual se'n despullava a mitjan segle xx, amb la lletra i amb l'esperit del concili Vaticà II (1962-1965). Aquell alliberament es plasmava en l'opció per una església pobra, i dels pobres. En definitiva, poc de nou hi havia en aquest projecte. Tot ja era previst en les Benaurances del menestral de Nazaret, Jesús.

El Pacte de les Catacumbes

Atendre el clam dels pobres. Elegir ser pobres, cercar el lloc dels pobres. Fugir de títols, de vestuari, de cerimonial ostentós. Alliberar els pobres. Posar final a l'opció preferencial pels pobres, per retornar simplement als pobres. En aquests punts podríem resumir el Pacte de les Catacumbes, signat per 40 bisbes, dia 16 de novembre de 1965, a les catacumbes de Domitilla. El següent dia 6 de desembre era clausurat el Vaticà II. El text d'aquest pacte el trobareu per Internet.

Que el regne de Crist no és d'aquest món, ens ho palesa l'Informe Rockefeller.

L'Informe Rockefeller

Tan encertada era l'opció evangèlica que promovia el Vaticà II, que va despertar dues sensibilitats ben diverses. Internament, dins l'Església hi hagué un ressorgir de l'esperança dels pobles i dels pobres.

Externament, el conegut informe Nelson Rockefeller, encomanat l'any 1968 a aquest magnat de les finances, i vicepresident dels EUA amb el president R. Nixon, va posar en clar que l'Església catòlica no era ja l'aliada del món capitalista. Per garantir l'estabilitat el vessant polític va se la criminalitat, que va produir dictadures militars assassines a tot arreu d'Hispanoamèrica. Qualsevol recurs a una criteriologia per saber on situar els cristians hagués donat la raó als bisbes que signaren el Pacte de les Catacumbes. Però el catolicisme ha estat la gran víctima d'aquell informe, i amb el catolicisme, han mort milers de pobres.

Quan s'ha agreujat la crisi mundial, i tots sabem d'on i quins foren els primers bancs en esbucar-se sobre els pobres, han bastat uns gests del papa Francesc per tornar aixecar les esperances de molta gent. Però ja no és com l'any 1965. Les víctimes dels repressors del Nord, no just les dels dictadors del Sud, han començat a aixecar els clams d'esperança, però amb temor. La frescor de 1965 no s'ha recobrat encara. L'escalivament ha estat molt dur, i solament resistiran les comunitats que creguin i celebrin el Traspassat-Ressuscitat. Traspassat, com tants de milions de pobres, i Ressuscitat, per manifestar que el projecte del Creador, de fer una humanitat feliç és possible i perdura més que els plans dels opressors.

D'altra banda, també han estat víctimes d'aquests informe la majoria de catòlics nord-americans. Han patit els seus profetes, laics, religioses, religiosos i, fins i tot, els bisbes.

La missió de l'atracció i de la convidada

És irrenunciable per als cristians obrir-se a la missió, urgència que és contrària al proselitisme. Els proselitisme és una oferta agressiva, mentre la missió és una atracció ostensiva. És allò de Mestre Ramon Llull, en el «Llibre del gentil i els tres savis». El gentil se n'anà nafrat del testimoni rebut dels savis; però no va quedar agafat.

La missió és transparència del missatge de Jesús. La felicitat, la bondat, la igualtat, l'esperança sense defallença en el Pare, són la gran oferta de la missió.

La missió és llum que il·lumina, guia, mostra, ressalta la bellesa, fa companyia. El proselitisme enlluerna, ofusca, esclavitzava. El proselitisme és per fer clients, la missió és per fer deixebles lliures.

D'aquí que sigui més missionera una presentació lliure, oberta, engrescadora de l'Evangeli, que no ho és una moral farcida de manaments. Els manaments han de ser les pautes per viure les Benaurances. Les Benaurances són la fontana d'on brollen els manaments. Les Benaurances demanen radicalitat, que se canalitza en la vida, perquè sense radicalitat no existeixen.

Però molts manaments sovint provenen de costums. O, com ho deduía Rockefeller, servien per mantenir en ordre els pobles d'Amèrica del Sud. En tot cas, els manaments s'han d'interpretar segons Déu pare, i no segons una constitució d'un Estat.

No era pura casualitat que el concili Vaticà II enfocàs la presentació de l'Església des de la teologia del signe. L'Església més que una societat perfecta, és una comunitat de fe, d'esperança i d'amor, perquè depèn del signe de Déu, el Crist, llum del món. En interpel·lar les consciències dels catòlics, per vertebrar-nos al voltant del gran signe de Déu, el Crist, és la tasca missionera principal del bisbe de Roma. **F**

Ajuntaments forts per sortir de la crisi

MÉS per Mallorca

Grup de Regidors

Ningú pot negar que les administracions locals estan necessitades d'una reforma en profunditat. Els Ajuntaments no poden continuar assumint competències, en resposta a les justes demandes ciutadanes, sense una normativa adequada, no poden seguir amb una normativa que no té en compte el fet diferencial dels municipis d'arreu de l'Estat espanyol i sobretot, no poden seguir essent els parents pobres de la democràcia.

Però aquesta reforma no es pot sustentar amb la mentida del "desorbitat" deute públic dels ajuntaments. Segons dades del Ministeri d'Hisenda el deute públic del 2011 se distribuïa de la següent forma: **A l'Administració Central li correspon el 52,1%, a les Comunitats Autònomes el 13,1% i als Ajuntaments tant sols el 3,3%. Es dedueix, per tant, que els municipis no són els culpables de la crisi econòmica ni del deute públic.**

Sinó que, en realitat, les administracions locals són les més properes, obertes i sensibles a les demandes de la ciutadania. I les que més poden facilitar la participació de la població en la presa de decisions i donar les respostes més directes i eficaces per a la vida social, econòmica i política dels seus habitants.

I aquesta no és la reforma que proposa el Consell de Ministres. No debades l'anomenada "*Ley de racionalidad y sostenibilidad de la Administración Local*" està feta pel Ministeri d'Hisenda de Montoro. **És una llei que no dona resposta als problemes endèmics dels nostres municipis sinó que respon a l'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera que obliga la Unió Europea a l'Estat Espanyol.**

Un projecte de llei que als abanderats del centralisme com Rajoy i Montoro ja els va bé perquè es tracta d'una vertadera contrareforma i d'una brutal recentralització.

Des de la coalició **MÉS per Mallorca** consideram que aquest projecte de llei no té en compte la Carta Europea de l'Autonomia Local que defensa el principi de subsidiarietat i que està signada per l'Estat Espanyol.

També és un atac contra el nostre Estatut d'Autonomia i atempta contra la pròpia Democràcia limitant capacitat política i pluralitat democràtica a les administracions municipals.

La tutela als municipis des del centralisme és asfixiant. Obliga a privatitzar aquells serveis (cementeris, enllumenat, aigües, parcs, biblioteques...) si l'Ajuntament és deficitari. I tots els altres seran clausurats si l'Ajuntament no compleix els requisits d'estabilitat pressupostària. Estabilitat establerta des de Madrid, sense diferenciar el tipus de municipi. I a més converteix els secretaris i interventors en espies al servei del poder central que hauran de dedicar més temps a informar del que fa malament el seu Ajuntament que a treballar per ell fer feina en favor seu.

Ministre Montoro

El menyspreu cap els petits municipis arriba a aberracions com la de retirar dedicacions exclusives a municipis de menys de 1.000 habitants, però en canvi augmenta el nombre d'assessors a municipis grans, assessors triats a dit.

Però aquesta reforma a qui afectarà més és als ciutadans i ciutadanes que veuran com es privatitzen serveis públics i en desmantellen d'altres. Una reforma que afebleix els Ajuntaments amb menys competències, menys democràcia i menys finançament, que suposa un atac als Serveis Públics, a l'Estat del benestar, a la cohesió social. En definitiva prioritza allò privat en front d'allò públic ■■■

Tot això des d'un projecte de llei que no ha estat consensuat entre partits polítics, la FEMP, i les distintes federacions de municipis autonòmiques. Solament té el suport del PP i no de tot, com cada dia se posa en evidència a través dels mitjans de comunicació.

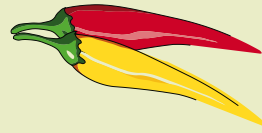
Casa de la Vila d'Esporles

Des de la coalició MÉS per Mallorca creim que el millor que es pot fer amb aquesta proposta de llei és retirar-la i començar de bell nou. La reforma local que realment necessiten els Ajuntaments passa per un treball des del consens, per conèixer bé quines són les necessitats i les potencialitats dels ajuntaments, aclarint les funcions de cada nivell, i posant-hi els recursos necessaris.

Sense garantir un finançament que cobreixi les necessitats del món local, no cal ni parlar d'una nova llei de règim local.

Volem una nova normativa municipal que vagi precisament en direcció oposada a la presentada per Montoro. Que defineixi quines són les necessitats dels ciutadans i ciutadanes que han de cobrir els Ajuntaments i garanteixi el finançament adequat.

Volem ni més ni manco una nova llei de règim local que segueixi la tendència mundial que és precisament apoderar els governs locals, fent-los assumir el protagonisme sobre la vida quotidiana de la ciutadania -urbanisme, habitatge, medi ambient, promoció cultural, serveis socials- amb la cooperació i col·laboració imprescindible entre administracions, que permeti eficiència econòmica sense perdre qualitat de prestació de serveis. **F**

prebes de cirereta

Per què, cada vegada més, tenim la sensació que a dalt de tot tothom munyia i mantenien un pacte de silenci?

Per què Rajoy demana fe i Rouco demana poder i doblers?

Per què ens diuen tan ufans que tenen el mèrit de no haver demanat el rescat si les conseqüències nefastes han caigut ben igual damunt el poble?

Per què tantes persones sacrifiquen els seus principis quan els ofereixen poder?

Per què hem de canviar el sistema educatiu si el que tenim produeix fenòmens com el president Bauzá i el seu vicepresident?

Per què Florentino, que els té agafats per la ganya, no se'n du a Madrid en Bauzá i ens duu en Mourinho a Mallorca i així assegurarem el segon lloc?

Per què tenen la barra d'imposar una religió que diu "no mataràs" i mantenir unes lleis que maten els més pobres?

Per què encara no han nomenat La Paca assessora de Cultura o d'Hisenda?

Per què es fa necessari que el portaveu garanteixi que les ministres "no són tontas"?

Si Europa té futur, aquest és verd.

Joan Groizard Payeras

Activista de la Xarxa Equo-Jove i membre de l'equip de campanya jove del Partit Verd Europeu per a les properes eleccions europees

Al manco aquesta és una de les conclusions que es podrien treure del Consell del Partit Verd Europeu, celebrat aquest darrer mes de maig a Madrid. Aquesta organització, composta per uns quaranta partits ecologistes i progressistes d'arreu del continent europeu, és la quarta força política al Parlament Europeu, i va escollir celebrar el Consell a Madrid com a mostra de suport a la població de l'Estat espanyol, i la pressió de l'austeritat a la qual està sotmès.

El cap de setmana va començar amb una acció reivindicativa per part dels joves verds europeus i la xarxa EQUO jove a la icònica *Puerta del Sol*, a Madrid, seguida del debat jove organitzat per la xarxa EQUO jove, on quatre organitzacions socials juvenils d'àmbit espanyol i qualsevol jove en persona o per *twitter* van poder proposar i debatre solucions i sortides a la crisi amb tres eurodiputats i la coportaveu de la federació de joventuts verdes europees.

El tema de la joventut va seguir ben present durant tot el Consell, amb l'aprovació d'una resolució - "Reclama el futur: acció emancipadora per, per a i de la joventut europea" - que incorpora mesures per permetre al jovent recuperar un futur digne i ser una part activa del procés de presa de decisions a nivell europeu.

Amb poc més d'un any fins a les properes eleccions al Parlament Europeu (maig 2014), aquest Consell va ser també el punt de partida de la preparació d'aquesta cita amb la ciutadania europea. El Partit Verd Europeu va reafirmar el model d'Europa que cerca: una Europa democràtica, de les persones i dels drets socials, i no una Europa ofegada per l'austeritat al servei dels mercats: una aposta clara per la inversió en una transformació ecològica de l'economia i un rebuig clar a l'austeritat, encapçalat pels portaveus de *Die Grünen* - el partit verd alemany-, que es fixa com a objectiu de cara a les seves eleccions estatals (setembre d'enguany) fer fora de la Cancelleria Angela Merkel (amb la bàsicament assegurada aliança amb el partit socialdemòcrata), pel bé del seu país però també de la resta d'Europa.

Però no es va tractar només quina Europa es vol, sinó també com aconseguir-la. Per primera vegada a les eleccions de 2014, els partits verds europeus proposaran el seu candidat o candidata a presidir la Comissió Europea (el "govern europeu" i part de la famosa Troika). El que proposa el Partit Verd Europeu és que la seva candidatura no es decideixi en algun despatx, sinó que sigui un procés d'eleccions primàries obertes a totes les persones que simpatitzin amb el moviment verd arreu de la Unió Europea, a partir dels 16 anys¹. En un moment en què els altres partits comencen a pensar (molt d'enfora) en el concepte de primàries o llistes obertes, el Partit Verd Europeu, que també va ser el primer partit d'àmbit europeu a constituir-se, queda a l'avantguarda apostant ja per aquest sistema.

El Consell va acabar amb la incorporació oficial d'EQUO al Partit Verd Europeu - per votació unànime de tots els delegats: una important mostra de reconeixement per part de la família verda europea al desenvolupament del projecte ecologista i progressista estatal, i tot un suport de cara a les properes eleccions europees. Per altra banda, el Partit Verd Europeu s'enriqueix amb una nova veu del sud d'Europa, fonamental si ha de proposar i defensar un projecte europeu realment cohesionat i representatiu.

Queda un any, i molta feina per davant, però ja està tot en marxa. A les eleccions europees ens jugam molt a Mallorca, les Balears, Espanya i tota Europa - així que convé saber on volem anar, i com volem arribar-hi. I per esbrinar això, un any queda molt just. **F**

1. És política oficial del Partit Verd Europeu la proposta de baixar l'edat del vot als 16 anys, i per tant utilitzarà aquest criteri en aquestes eleccions internes.

Per l'Europa de les persones, per l'Europa dels pobles.

Magí Moranta Morey

Responsable de Relacions Polítiques de la Federació PSM-Entesa

L'Aliança Lliure Europea (ALE) es va constituir l'any 1981 com una associació de partits polítics. El mateix any, a la "Declaració de Brussel·les", l'ALE declarava que la millor manera d'accedir a la dimensió europea és construint una Europa basada en els pobles. El 1994, d'acord amb les disposicions de l'article 138A del Tractat de la Unió Europea, es va constituir oficialment en federació de partits i l'any 1999 es va crear la branca juvenil (European Free Alliance Youth-EFAy). El 26 de març de 2004 es va refundar com a partit polític europeu segons la nova reglamentació de la Unió Europea i, finalment, el 13 d'octubre de 2004 va ser reconeguda oficialment com a formació política europea.

L'ALE està integrada per tres grans grups de partits: els que treballen per la independència dels seus països, els que proposen més autonomia, i els que reclamen un reconeixement més ampli per a la seva llengua i cultura. Tots ells, però, treballen sobre la base del dret a l'autodeterminació com a principi democràtic fonamental. Així mateix l'ALE incorpora, entre seus principals objectius, els següents punts: La defensa dels drets humans i dels pobles; La construcció d'una societat justa i solidària amb polítiques que promoguin el progrés, la cohesió social i la igualtat d'oportunitats; Una acció política basada exclusivament en la democràcia, i, per tant, en la no violència; La defensa i salvaguarda de la diversitat lingüística i cultural de la Unió Europea; La defensa del medi ambient i del desenvolupament sostenible; l'abolició de l'energia nuclear i la potenciació de fonts d'energia alternatives.

Els actuals eurodiputats que pertanyen a partits membres d'ALE són: Jill Evans (Plaid Cymru, Gal·les), Ian Hudghton i Alyn Smith (SNP, Escòcia), Frieda Brepoels (N-VA, Flandes), Ana Miranda (BNG, Galícia – i, el primer any i mig de legislatura, Oriol Junqueras d'ERC-), François Alfonsi (PNC, Còrsega) i Tatjana Zdanoka (PCTVL, Letònia). Aquests eurodiputats formen grup parlamentari propi amb els eurodiputats de les organitzacions membres del Partit Verd Europeu el qual es denomina Els Verds-Aliança Lliure Europea. Actualment és el quart grup al Parlament Europeu i compta amb 59 diputats (31 dones i 28 homes, de 15 països i 5 regions).

A l'Estat espanyol l'ALE esta formada per: Federació PSM-Entesa (PSM-Entesa, PSM-Més per Menorca i Entesa d'Eivissa) que n'és membre des de l'any 2001, Esquerra Republicana de Catalunya (que ostenta la Secretaria General), Bloque Nacionalista Galego, Chunta Aragonesista, Eusko Alkartasuna, Aralar i Partido Andalucista. Fa menys d'un mes s'hi han afegit el Bloc Nacionalista Valencià i Nueva Canarias. Amb aquestes darreres incorporacions el partit, a dia d'avui, està format per més de 40 organitzacions polítiques d'arreu d'Europa. Així idò, els partits aliats de la coalició MÉS per Mallorca coincidim avui en el mateix grup parlamentari europeu, una dada significativa de les coincidències en la política europea que ens cal, decididament distinta de la que promou la troika, i, al meu parer, una oportunitat per ajuntar esforços electorals.

A la darrera assemblea general d'ALE, realitzada el passat mes d'abril a la ciutat de Meran –Süd Tirol- (El territori administrativament pertany a la República Italiana però, històricament i culturalment, és austríac) es varen aprovar diversos aspectes econòmics, organitzatius i polítics: un manifest de mínims per a les eleccions europees del 2014; un nou logo i imatge corporativa; renovació de part dels nous membres de l'executiva; impuls de les activitats de la Fundació Maurits Coppieters; mocions diverses (contra la llei Wert i en defensa de les llengües de l'Estat espanyol; rebuig a la política territorial i administrativa a Frisia per part del govern holandès; sobre la situació política i cultural de la minoria morava a la República Txeca i la Sarda a Itàlia; pel dret a l'autodeterminació dels pobles d'Europa; suport al procés d'autodeterminació de Catalunya i sobre la situació del procés de pau a Euskal Herria).

Als seus 2 darrers congressos el PSM-Entesa ha marcat el seu full de ruta per a les properes eleccions europees: aposta per una coalició electoral que inclogui tots els membres de l'ALE oberta a les formacions de l'ecosocialisme i de l'ecologisme polític que participen del mateix grup parlamentari europeu, i de manera molt especial les que mantenen coalicions amb el nacionalisme progressista i ecologista a l'àmbit dels Països Catalans (IniciativaVerds, Iniciativa del Poble Valencià, Els Verds-Esquerra Ecologista del País Valencià); sense vetar a cap altra formació política que vulgui incorporar-se a la coalició, des de la convicció que cal sumar per plantejar alternatives al bipartidisme estatal, que tanta sintonia ha tingut en el disseny de les polítiques neoliberals europees.

Evidentment, aquest plantejament també té l'avantatge de facilitar la participació de MÉS per Mallorca en la candidatura europea, una passa més en la consolidació del projecte i el treball conjunt. **F**

el poble té la veu

Després del 25A, resistir fent més crida

Helena Inglada

Mare i membre de CRIDA

Ja feia setmanes que en xerràvem. Davant el panorama que es preveia per tota l'escola, la comunitat educativa ens havíem d'organitzar. La primera sacsejada que arribava era la dràstica retallada econòmica en l'àmbit educatiu. I això volia dir indefectiblement menys garanties per al sistema: menys mestres, més infants per aula, menys inversions en infraestructures, menys programes de suport, menys de tot.

El model de la plataforma que es gestava per denunciar i respondre a aquesta situació havia de ser participatiu, aglutinador i divers. Així que un grup de mares i pares de diferents centres convocàvem el dia 16 de març de 2012 la primera assemblea de l'Embut. Es convidava tothom a fer-ne part: famílies, docents, estudiants... i a la resta de la societat preocupada per la qualitat del sistema educatiu.

Tretze convocatòries més tard, la plataforma CRIDA segueix fidel al seu esperit fundacional: l'ensenyament ha de ser garantia de cohesió social i garantir la igualtat d'oportunitats. Per això l'educació ha de ser pública, laica, gratuïta i de qualitat.

Després de les retallades ens arriben les normes a l'espai educatiu. Des de l'administració de l'Estat la proposta de la reforma de la Llei d'educació (LOMCE) i des del Govern un nova Llei i dos decrets: Llei de símbols, Decret de convivència i el recentment aprovat Decret integrat de llengües. En nom de la llibertat es persegueix l'amputació de les llibertats. Es coacciona el col·lectiu docent, amb la Llei de convivència i la de símbols, i s'espera aconseguir que la comunitat educativa s'esqueixi de bell nou.

Per a les famílies també n'hi ha: l'eventual cohesió es veu amenaçada amb la càrrega de profunditat que suposa el decret de llengües. Sense dubte fan honor allò del *"divide y vencerás"*.

Des d'aquell març de 2012 hi ha hagut de tot. Però per sobre de tot, hi ha hagut molta presència de CRIDA. El gran impacte de la imatge del col·lectiu: més de 12.000 camisetes s'han repartit arreu de l'illa. Els actes en defensa de l'educació es vesteixen de verd, sense dubte, en tots aquells espais de debat sobre l'educació, al carrer, als centres, a les llars... L'Embut ha estat un element clau en la convocatòria de les dues tancades (28N i 25A) i un referent de les mareas a la resta de l'Estat.

No hi ha dubte que la plataforma ha estat un revulsiu per a la comunitat educativa a casa nostra. Per primera vegada en dècades famílies, docents i estudiants ens hem assegut a parlar de l'escola que volem. I no és un tema menor, ben al contrari. L'acostament i la complicitat de tots és la única forma de resistir en un moment convuls com el que vivim. Resistir als intents

d'acabar amb aquest brot verd (l'únic de veritat que existeix) és una tasca que requereix una bona dosi de paciència, sentit comú i capacitat de treball. Haurem d'escoltar per molt temps encara els cants de sirena que entona la Conselleria "...defendemos la libertad de elección de los padres, ...el objetivo es la excelencia, ... la mejora de la empleabilidad, ... sólo se han encerrado 26 centros, ... la mayoría silenciosa" És imprescindible que sembli el que

no és, ambigüitat, mentides que es repeteixen per a "... que se consiga el efecto, sin que se note el cuidado"

La mateixa grandesa de l'estructura de la plataforma és converteix a vegades en el seu taló d'Aquil·les. La diversitat ben entesa és riquesa, mal gestionada es pot convertir en ruptura. No hi som tots a les assemblees, és impossible, i la temptació és qüestionar la representativitat. És difícil trobar les fórmules d'actuació on tothom se senti còmode i que tinguin una veritable repercussió per la millora del sistema. El que algú considera valent, un altre ho percep com a tebi. I quan més som més matisos s'han de considerar. A la història difícilment trobem exemples de canvis profunds que tinguin un cost zero. La situació que vivim és complexa i el que triem fer avui ens durà a un escenari o un altre demà. En podem sortir molt reforçats si mantenim la cohesió. D'altre manera la supervivència serà difícil. **F**

Quins interessos ocults hi ha rere l'aturada definitiva del tren de Llevant?

Plataforma pel tren de Llevant

Dia 19 d'abril de 2013 el ja exportaveu del Govern de les Illes Balears, Rafel Bosch anuncià l'inici de la resolució dels contractes d'obres de la construcció de la línia ferroviària Manacor-Artà.

Amb aquest anunci el Govern de les Illes Balears sense notificar ni parlar abans amb els batles afectats, vol tancar definitivament la porta a la reivindicació de tota la comarca a través d'un seguit de despropòsits que suposen una despesa de més de 20 milions d'euros i una gestió ruïnosa per aquestes Illes del que havia de ser una obra totalment finançada pel *Ministerio de Fomento* a través del Conveni Ferroviari signat l'any 2009.

Tots just entrar, el 30 de juliol de 2011 el conseller Company aturà les obres per manca de doblers. A partir d'aquí s'obre un ball de xifres que la Plataforma no ha pogut aclarir més que acudint a la *Defensora del Pueblo*.

En primer lloc dir que el conveni ferroviari és de 448 milions d'euros dels quals es destinen al tren de Llevant 190 milions.

Dia 2 de novembre de 2011 en seu parlamentària el Conseller Company digué que fruit del conveni ferroviari sols havien arribat 57,5 milions d'euros (pàg. 387 de diari de sessions de dia 2 de novembre de 2011), ara resulta que, segons la *Defensora del Pueblo* són 80,5 milions. 23 milions de diferència, el 28.5% més. Si en aquestes dades s'equivoca o menteix, què farà en dades més importants?

La Defensora del Pueblo ens indica que els anys 2012 i 2013 figura als pressuposts generals de l'Estat una partida pel tren de Llevant de 4 milions d'euros que no s'han emprat.

Per acabar les obres, segons el pressupost inicial (190 milions -80,5 milions) falten 109,5 milions. Per tant s'han executat i pagat el 50% de les obres, tot i que n'estaven licitades i adjudicades pel valor del 70%.

La resolució dels contractes amb les empreses adjudicatàries suposarà una despesa (encara no quantificada) però situada entre 10 i 15 milions d'euros. A més encara falten per pagar doblers de les expropiacions (entre 4 i 6 milions).

Finalment hem d'afegir obres de condicionament de tots aquells espais que han quedat a mitges amb les obres aturades. Hi ha sobams de més de 5 metres, camins tallats, ponts fora posar que s'hauran de fer. De fet ara ja han trobat una partida de 280.000€ per tornar la carretera de Son Servera pel lloc antic. Aquestes obres suposaran una xifra que mai serà inferior als 10 milions d'euros.

Així les coses tenim que el Govern de les Illes Balears ha de fer una despesa entre 20 a 30 milions d'euros per no tenir tren. I ho haurem de pagar entre tots els ciutadans de les Illes Balears.

Estam disposats a sufragar amb els nostres impostos aquestes obres?

Això és una bona gestió?

La Plataforma proposa l'elaboració d'un pla financer entre tots els partits polítics que ens tregui d'aquesta estrambòtica situació. No seria millor, amb aquests doblers continuar les obres a un ritme més lent i reclamar-los a Madrid. El conveni no s'ha extingit. El PITVE (pla d'infraestructures i vivenda (2012-2024) contempla les inversions del tren de Llevant.

Per acabar volem desfer una altra fal·làcia demagògica que el Conseller Company repeteix com un mantra. Cada usuari del tren costarà 14€.

Mentida!. D'on surt aquesta quantitat? Ara ho anomenen despeses d'explotació! És a dir, comptabilitzen el cost de tota la infraestructura. Aquella que havia de pagar Foment a través del conveni. Un nou model mai utilitzat per les carreteres, per exemple.

Podem descriure més despropòsits en menys espai?

F

El Correllengua fa sortir al carrer milers de mallorquins en defensa de la llengua

Maria Massanet Nebaur

Portaveu de Joves de Mallorca per la Llengua

Un any més els Joves de Mallorca per la Llengua hem tornat a realitzar el famós Correllengua, activitat que ha passat per totes les ciutats, pobles, llogarets i centres educatius de Mallorca, que es va dur a terme des de dia 19 d'abril fins dia 4 de maig, i que ha estat un gran èxit de participació.

L'edició del Correllengua d'enguany ha estat la setena d'aquesta activitat reivindicativa en forma de cursa de relleus no competitiva, i que ha dut la flama de la llengua a tots els racons de Mallorca.

Enguany més que mai, realitzar el Correllengua era una activitat molt necessària donada la situació actual del català a Mallorca i a totes les Illes. Durant aquests darrers anys han estat moltes les restriccions, impositions i prohibicions que hem patit els mallorquins per fer una cosa tan senzilla com és la d'expressar-nos i estimar la nostra llengua. Avui, al segle XXI, protegir i fomentar la llengua catalana és una de les mi-

llors aportacions a la diversitat cultural que podem fer com a poble.

El resultat de l'esforç per part de tots els voluntaris i participants de tots els pobles va fer possible que el Correllengua 2013 comptàs amb nombroses activitats i passàs per tots els racons de Mallorca.

A més de les rutes pels pobles, on es va llegir el manifest i la gent del poble organitzà diferents activitats per acompanyar la flama, també es van dur a terme el Correllengua Cultural, amb activitats com una ruta històrica, un torneig d'escacs o un concert de música jove.

Totes aquestes activitats van culminar el darrer dia, dissabte 4 de maig, amb una gran cadena humana per la llengua que començà a plaça d'Espanya i portà la flama fins a plaça de Cort. No només es realitzà una

cadena,

CORRELLENGUA 2013

sinó que hi va haver suficient participació com per fer-ne dues, paral·leles i simultànies, i a més se n'haguessin pogut fer tres i quatre, com digué Jaume Mateu, president de l'Obra Cultural Balear, al final de la cadena.

Un any més, des de Joves de Mallorca per la Llengua estam molt satisfets d'aquestes tres setmanes de Correllengua i, de la mateixa manera, donam les gràcies a totes les entitats que ho van fer possible, a tots aquells que van rebre el relleu de la flama i als milers de persones que van omplir els carrers de Ciutat amb la cadena humana. **F**

què està passant?

Retallades en sanitat: agreujant el problema de les llistes d'espera

Ignasi Gálvez

Metge, malat crònic i membre de Salut Oberta

Des de l'arribada al poder del Partit Popular, ens hem acostumat a sentir que totes les retallades en Sanitat que s'estaven prenent, eren per salvar el sistema i per continuar mantenint un sistema gratuït, universal i equitatiu. Els polítics populars, responsables de Salut i responsables econòmics, a banda dels mitjans de comunicació afins, ens han bombardejat amb el terme "eficiència", donant a entendre que la qualitat del sistema sanitari públic no es ressentia i que en molts menys diners era possible fer el mateix que es venia fent fins ara.

Sovint, han estat els responsables de les àrees econòmiques els que han justificat les retallades, brandint que el cost en salut se'n duia la major part del pressupost, com si això per si mateix ja fos alguna cosa poc desitjable o fins i tot negativa. Juntament amb aquesta justificació, l'herència rebuda ha estat etzibada a l'opinió pública com a segona justificació i el fet que sempre hi havia sobrecosts i deutes pendents. La sobtada manca de crèdit de les administracions deguda a la crisi i que el Partit Popular hagi estat partícip d'aquest mateix sistema que ara critica, no semblen ser rellevants pels nostres actuals dirigents.

En tot aquest temps, no hem rebut ni una sola explicació, (llevat de les econòmiques), de per què eren necessaris els canvis, no hem vist ni ens han explicat com afecten les retallades als indicadors de salut de la població, no hem vist estudis que demostrin que les mesures són tal com ens han explicat, eficients i que permeten mantenir el nivell d'un sistema sanitari que abans si era excel·lent i universal, finançat amb els impostos dels ciutadans i que atenia les persones en funció de les seves necessitats i no del seu estatus social o econòmic.

Així doncs, teníem un sistema bo (encara que millorable), i emprat com a model a altres indrets arreu del món. La gestió dels transplants, de les llistes d'espera, o el tractament amb fàrmacs i teràpies de darrera generació de malalties complexes com els tumors, eren admirats pels dirigents d'altres sistemes de salut.

Què hi ha de cert en les afirmacions dels actuals responsables polítics sanitaris sobre la manca d'efectes de les retallades sobre el funcionament del sistema públic de salut i sobre de la població que atén? Amb una paraula: res!

Fa uns mesos, la prestigiosa revista mèdica "The Lancet" va publicar un estudi en el qual es feia palesa la relació entre les polítiques d'austeritat i l'augment de les malalties infeccioses i els suïcidis als països del sud d'Europa. Dintre d'aquest estudi s'analitzava com un dels problemes principals "la negació dels efectes sanitaris de la crisi, encara que aquests són molt evidents".

Però això no és tot. Els Estats Units són una de les economies més fortes del món, si no la més forta. Allà no gaudeixen d'un sistema sanitari públic que guareixi tota la població, ans al contrari, pateixen greus deficiències, amb milions de persones mancades de cobertura. Al llarg dels anys, nombrosos han estat els intents de les distintes administracions per reformar el sistema i solucionar les seves carències. El model sanitari de l'Estat espanyol era un dels referents emprats. Tant és així que una institució tan important dins el món de la medicina com és l'Institut of Medicine, va promulgar sis paràmetres l'any 2001 per millorar l'atenció sanitària que rebien el nord-americans. Aquests paràmetres recomanaven que l'atenció sanitària fos:

-Segura: evitar causar mal o agreujar les malalties dels pacients.

-Efectiva: servici basat en el coneixement científic a tots aquells que es poguessin beneficiar.

-Centrada en el pacient: cures respectuoses amb les preferències dels malats, les seves necessitats i els seus valors.

-Ajustada en el temps: disminuint les esperes tant pels que donen les cures com pels que les reben.

-Eficient: evitant despeses inútils de temps, personal, equipament, infraestructures i idees.

-Equitativa: les cures no han de variar en relació al gènere, sexe, origen ètnic, estatus socioeconòmic o localització geogràfica. ■■■

Un dels indicadors de salut més sensibles per a la població són les llistes d'espera, tan quirúrgiques com per tècniques diagnòstiques. A la vista d'aquestes recomanacions, podem veure que les polítiques sanitàries del govern estatal i autonòmic van en sentit contrari.

El govern del Sr. Bauzà i del conseller Sansaloni, una de les primeres coses que va fer, va ésser deixar de publicar les llistes d'espera. Així, privaven els ciutadans d'una informació valuosa per avaluar la qualitat del nostre sistema de salut. A continuació, varen suspendre el decret de garantia de demora, (substituint-lo per un Decret de mínims), que permetia rebre el tractament necessari a un centre privat si la sanitat pública no es podia fer càrrec amb un període de sis mesos. Realment això és molt poc democràtic i no fa res per afavorir la transparència desitjable en totes les administracions públiques.

Com poden veure per tot el que hem esmentat abans, no ens han explicat encara quines recomanacions han seguit o en quins estudis s'han basat, per adoptar aquestes mesures (?). O tal vegada pretenen sabre més que els investigadors mèdics i experts en economia i gestió de la salut, (aquells que posen els pacients en primer lloc i no els que posen el dogma neoliberal retallador per sobre de qualsevulla altra consideració!).

Segons el decret 1039 de 15 de juliol de 2011, hi ha Però si encara no era suficient amb tot això. l'organització mundial de la salut (OMS), promou una sèrie d'indicadors per mesurar la salut de les distintes poblacions del planeta, dels diferents països. Aquests indicadors avaluen l'estat de salut des de distintes perspectives. N'hi ha que fan referència a l'esperança de vida, a la mortalitat infantil (estat de salut). Altres miren determinants de salut com la prevalença del tabaquisme o de l'obesitat. I uns del més importants, són els indicadors del sistema sanitari.

Dintre d'aquests indicadors del sistema sanitari hi ha el nombre de pacients en espera i el temps d'espera, és a dir, les llistes d'espera. Quin creuen vostès que han estat els efectes de la gestió basada en la dèria retalladora impulsada des de Madrid i que aquí tan fidelment obeeixen els nostres governants, sobre les llistes d'espera? L'augment del temps d'espera i la divisió de les patologies en processos que no poden esperar i aquells que si (indefinidament?). Ja es pot albirar la intenció privatitzadora d'aquesta divisió. cinc patologies que no podem esperar més de 180 dies, (cirurgia coronària, cirurgia valvular, pròtesi total de genoll i de maluc, i cirurgia de cataractes), i les altres patologies, definides com a banals per l'lb-salut?. A esperar s'ha dit!, i si no volen esperar, sempre hi ha un centre privat que previ pagament de la corresponent assegurança, els atindrà encantat i sense haver d'esperar gaire... ■■■

I quines mesures ha pres l'Ib-salut per disminuir les llistes d'espera? Retallar els sous als professionals sanitaris, augmentar la seva jornada laboral i deixar de pagar complements com la productivitat. Tot un desgavell. Si volen augmentar la productivitat i l'eficiència, aquest no és el camí. Molts de professionals se senten maltractats i incompresos pels gestors de la Conselleria de Salut, que desconeixen la feina que fan.

Però a banda de tot això, hom no pot deixar de pensar que sembla increïble que dirigents que s'anomenen democràtics, no expliquin obertament la justificació dels canvis i engeguin un debat i comunicació permanents amb la societat, amb els malats i els professionals. Racionalitzar no és el mateix que retallar, però ja sabem que amb l'escut atorgat per la legitimitat dels vots, els membres del govern pensen que totes les seves decisions també són sempre legítimes, demostrant està molt allunyats de la realitat i de la democràcia representativa.

La trista veritat és que totes aquestes mesures s'han demostrat ineficaces per evitar l'augment de les llistes d'espera, que el personal sanitari està molt desmotivats i sense confiança, en uns gestors que mostren manca de diàleg i escàs coneixement del seu medi, que els malats veuen que un sistema universal i equitatiu deixà de ser-ho, i que empitjora el seu estat de salut, i que cada vegada han de pagar més per prestacions que abans rebien de forma gratuïta. Quan els malats vénen a les consultes, ja no podem aventurar quin temps hauran d'esperar abans de la seva operació, patim les retallades fent esperar els malats més del que cal, i veiem que aquesta crisi és molt més greu perquè uns dirigents han decidit que la millor manera que tenien de lluitar contra la crisi era desprotegir la gent retallant els serveis socials, i dintre ells la sanitat, deixant-les sense aixopluc, i per tant, agreujant els efectes perjudicials de la crisi sobre la vida de les persones. ■■■

A la nostra comunitat, tristament ja hem vist els resultats de les curolles dogmàtiques neoliberals de disminució de la despesa, una persona jove, amb una malaltia tractable, ha mort presumptament per no tenir dret a la prestació que necessitava, ni mitjans per pagar-la. Quina justificació té allò del tot injustificable? Quan ja les primeres veus se senten a Europa dient que aquestes retallades malmenen els sistemes de salut i socials i la salut dels ciutadans, és l'hora de recapacitar per part de les persones amb càrrecs de responsabilitat política i de gestió dels sistemes de protecció social i de salut, de no fer-ho, en un futur no molt llunyà, pot ser que se n'adonin que les seves polítiques estan empitjorant les vides de milions de persones i que a la llarga, en lloc de promoure la salut, causaran més morts.

Reflexionin, posin a les persones primer, ho diuen les societats científiques, ho diuen els professionals, (les seves polítiques s'estavellen contra el seu codi ètic i deontològic), i ho diem les persones, que ens veiem privades de drets que han costat molt d'aconseguir i que vostès malmenen, (hi ha una allau de protestes al carrer, de manifestacions als centres sanitaris, de dades facilitades per les ONG).

La gent comença a adonar-se que aquests canvis, (i la gestió de les llistes d'espera, n'és un d'ells) no són temporals, que d'aquí a un temps no molt llunyà, podrien ser irreversibles. Si no canvien el rumb de la seva gestió sanitària, empitjoraran la vida i la salut de les persones.

Les polítiques premeditades de desprestigi de la salut pública, posant de manifest un cost excessiu per les seves ineficiències, queden nues davant la percepció ciutadana i del professionals de la universalitat i l'excel·lència del sistema. L'estratègia del Partit Popular, no sembla ésser la salvaguarda del sistema, sinó la seva privatització, perquè la salut deixi de ser un dret de tots els ciutadans i sigui un privilegi per als que la poden pagar. Garantir un temps d'espera raonable ha d'ésser un indicador de qualitat i un objectiu del sistema, racionalitzar la despesa no pot ser sempre sinònim de retallar, incentivar als professionals per aconseguir complir objectius i fomentar la participació ciutadana en temes de salut, són fites del tot desitjables si volem una sanitat propera a les persones, al medi en què es desenvolupa, eficient, transparent, equitativa i valorada per malalts, professionals i gestors. **F**

Els serveis socials a debat

Miquel Cruz

Membre Prosocial

El dissabte 27 d'abril, matí de pluja i vent fred, se celebrà la jornada de reflexió, "*Els Serveis Socials a debat*". Qui organitzà aquesta jornada varen ser les fundacions Emili Darder i Pere Mascaró i l'associació Prosocial. Dues entitats polítiques i una que prové d'allò que s'anomena societat civil. Tota una heretgia en aquests temps on tot allò que faci olor a polític és rebutjat sense miraments. Una mostra més del nostre grau de desorientació.

El principal objectiu era conèixer quins eren els plantejaments de fons dels partits polítics envers els serveis socials, de la mateixa manera que els partits tenen posicions treballades i reflexionades sobre grans qüestions com l'educació, la política territorial o l'economia. No ens podem llevar de damunt la sensació que la política social és la part més feble dels programes dels partits. Aquella àrea que és la darrera a repartir quan s'entra a governar. Volíem saber en definitiva si més enllà d'improvisacions, reaccions i declaracions grandiloqüents, els partits tenien un plantejament estructural en política social.

Però no era suficient per a nosaltres, els temps que ens han tocat viure són prou complicats per exigir-nos molt més. Per això decidirem que abans que els polítics explicassin les seves propostes, escoltassin de forma concreta de quina forma els més desvalguts es veuen afectats per la situació socioeconòmica. Joves, infants, famílies, discapacitats i immigrants. Pobres, lumpen, precariat, marginats, triau el nom que vulgueu. Parlem d'aquells que abans de la caiguda de Lehman Brothers tenien dificultats per arribar a final de mes o els desnonaven. El que passa és que el seu nombre augmenta en relació directament proporcional a la seva invisibilitat, qui engreixa les seves fileres són aquells que pensaven que el somni de la classe mitjana no tenia sostre. Qui posà cara, ulls i perspectives varen ser el GREC, Jovent, PREDIF i Càritas, entitats socials de diferents tarannàs i trajectòries però que comparteixen dues coses, treballar a prop, molt a prop d'aquells que tenen molt poques oportunitats i la seva voluntat d'augmentar la seva dignitat.

Què digueren els representants de les entitats? Complicat resumir-les, però sí que ens atrevim a esbossar unes poques línies mestres. Per un costat s'alertà que l'actual Administració està tornant hegemònica la idea que les responsabilitats són individuals i no col·lectives. Així aquells que es queden fora del sistema -no poden treballar, no poden consumir, no poden decidir- són aquella part de la població que ha fracassat, invertir temps i diners en el seu reinseriment és ineficient i irresponsable. Els ciutadans responsables no tenen el per què pagar per ells i els seus fills. Per un altre costat, i hem de reconèixer la seva coherència, serà la lliure voluntat dels individus, el seu altruisme, la profunditat de la seva caritat allò que està construint el nou paradigma en polítiques socials. Les polítiques socials enteses com un dret dels ciutadans és per a l'actual Administració un malson que toca eliminar.

En la primera taula rodona participaren les entitats socials GREC, CÀRITAS, JOVENT I PREDIF .

La taula de representants polítics es va quedar coixa per l'absència de l'actual consellera de Família i Serveis Socials. Diferents graus de reflexió, enteniment en el que és bàsic i unanimitat en les amenaces. Sembla que les polítiques socials han pujat uns quants graons en la cotització dels valors dels partits polítics. No sabem encara el valor de la valentia a l'hora d'aplicar polítiques socials contundents i clares, encara que aquest dissabte plujós va deixar entreveure més d'una clariana. **F**

No empreu la paraula empre- nedoria en va

Grup d'Economia i Treball de MÉS per Mallorca

Fa uns dies, concretament el passat 8 de maig, l'INE va publicar l'Estadística de Procediments Concursals (les antigues suspensions de pagaments) del primer trimestre d'enguany. El nombre de deutors concursats no deixa de créixer arreu del Regne d'Espanya de tal manera que, en els primers tres mesos de l'any, se n'han presentat un total de 2.854, la qual cosa representa un augment del 22,8%. És molt mal de pair, dia si i dia també, l' "España va mejorando" amb aquest indicador de dificultats econòmiques de les empreses i les persones.

A les Illes Balears la situació és encara pitjor. Ocupam el segon lloc del rànquing autonòmic amb 385 concursos de creditors registrats i només ens supera Catalunya amb 577. Però allò que volem posar de relleu és que a les illes el creixement de la taxa anual és d'un 400%. Per molt que el Govern de JR Bauzá vulgui fer-nos creure que s'albiren símptomes de millora de la situació econòmica i laboral, el seu és un discurs que queda anul·lat per la dada següent: Hem passat de 77 deutors concursats en el primer trimestre de 2012 als quasi quatre-cents dels tres primers mesos d'enguany.

Hem de prendre en consideració que les situacions d'insolvència illenques tenen el següent perfil: Societats Limitades (88%), amb zero persones assalariades (40%), amb un volum de negoci inferior als 250.000 € (51%) i amb una antiguitat de fins a quatre anys (37%), per tant podem concloure que la llei de suport als emprenedors i a la micro, petita i mitjana empresa de les Illes Balears és un absolut fracàs. És un fracàs anunciat per què les polítiques d'impuls de l'emprenedoria i de suport a la petita i mitjana empresa només poden tenir èxit si prenen part d'una estratègia global d'impuls a l'economia productiva. Joana Lluïsa Mascaró, en el debat de validació del Decret Llei 5/2011 (que el PP balear presentava com una gran mesura econòmica a favor dels emprenedors, les emprenedores i les micro i petites empreses) ja va esmentar el moll de l'assumpte: "Avui hi ha bons projectes... que no troben finançament i a vegades molt poc per què no troben ningú que els avali". Ser un entusiasta defensor de l'austeritat per als no rics i un submís als caps de Madrid en temes de finançament autonòmic o de cost de l'insularitat i, alhora, parlar d'impuls a l'emprenedoria, és un sarcasme.

No deixa de ser sorprenent veure al PP bravejar d'unes llistes del SOIB que registren cada mes menys persones sense preguntar-se el perquè. Sembla que els importi molt poc si la gent acaba les prestacions i no renova la demanda d'ocupació, si cada cop hi ha més gent que s'entorna als seus països o comunitats autònomes d'origen, o més gent que vol i necessita incorporar-se al mercat laboral però que ja no s'inscriu a un servei públic d'ocupació que té com a màxima política activa d'ocupació enviar persones aturades (sobretot joves) a Alemanya.

Tampoc sembla importar-los el grau de necessitat i pobresa de la gent que segueix apuntada a aquesta llista d'atur registrat. I encara és més lamentable que parlin de símptomes de millora econòmica en base a suposats creixements d'autònoms, quan saben de ben segur que el que creix és la precarització de les relacions laborals amb la proliferació de Treballadors Autònoms Econòmicament Dependents (TRADE) o, dit sense tecnicismes, els falsos autònoms per substituir llocs de treballs assalariats per compte aliè.

Però mentre bravegen d'unes dades sense explicar-les -i probablement sense voler-les entendre- resulta indignant que no digin ni mitja paraula sobre la depauperació del teixit empresarial illenc. Val a dir que, per sortir de la crisi i generar oportunitats d'ocupació laboral i benestar social, cal impulsar ajudes al treball dels empresaris que engeguin projectes amb enfocaments empresarials en consonància amb els reptes i necessitats de les economies locals del segle XXI. La inserció social a través del treball necessita un entramat empresarial sòlid, competitiu i amb arrels a la terra. En cas contrari, mentre s'empra la paraula emprenedoria en va, ens preparam per una situació a la japonesa -molts d'anys de crisi- o per una sortida de la crisi amb una mena d'illes empresarials multinacionals, revoltades d'una mar d'exclusió social. És aquest el model del PP?

Sembla que sí. Però en allò que hi tenim tota la certesa és que el PP empra, dia sí i dia també, la idea d'emprenedoria en va. El darrer exemple és l'acord del Consell de Ministres de dia 24 de maig de 2013. Es va aprovar aquest dia el Projecte de Llei d'Emprenedors que Rajoy havia promès fer en els 90 primers dies de ser a La Moncloa? Idò no. Tota l'operació mediàtica s'ha desplegat entorn a un informe sobre l'avantprojecte de llei. Independentment dels continguts d'aquest informe (nosaltres no analitzarem la proposta legislativa fins tenir-la negra damunt blanc, concretada i articulada), una altra vegada el PP fa propaganda a consta dels emprenedors i les emprenedores. Mentre... el crèdit no arriba! **F**

Decret integrat de llengües: cinc mentides i una veritat

L'Altra Mirada, ha rebut el posicionament de l'Assemblea de Professors de l'IES Joan Maria Thomàs, respecte del polèmic Decret Integrat de Llengües.

Es tracta d'un argumentari que reflecteix l'opinió i l'estat d'ànim de gran part de la comunitat educativa i que ha estat reproduït per altres mitjans digitals i escrits. Pel seu interès, l'hem volgut incloure dins la nostra publicació.

Des de l'Assemblea de professors de l'IES Joan Maria Thomàs de Palma volem fer públic el **rebuig per unanimitat** que va expressar el nostre Claustre de Professors (15.05.13) en relació al *Decret de tractament integrat de llengües (TIL)*, per les seves nombroses incoherències pedagògiques i per l'amenaça que representa per a l'educació dels nostres alumnes i fills.

Ens preocupa, especialment, que alguns pares i mares, des de la lògica bona fe, hagin pogut donar crèdit **als suposats objectius del TIL**: "L'excel·lència pedagògica a través de l'aprenentatge de l'anglès". I és per això que, des del nostre coneixement de la realitat educativa, volem fer alguns aclariments imprescindibles.

"Els nostres fills aprendran anglès". Aquesta és la gran mentida. I la gran llàstima, perquè l'anglès és, efectivament una de les assignatures pendents del nostre sistema educatiu i una gran mancança, que ja s'havia començat a redreçar des del programa de Seccions Europees. Ara, la implantació improvisada, universal i no progressiva de l'ensenyament en anglès per part de professors no preparats, sense materials adequats, en classes massificades i sense recursos específics ho fan absolutament inviable.

"La Conselleria ha reciclat professorat suficient". Mentida. En realitat, alguns docents han estat "habilitats" temporalment per impartir la seva matèria en anglès a l'espera de poder acreditar el nivell B2 d'anglès. Però, això sí, el mes de setembre començaran a fer les classes de la seva matèria "en anglès". Com? Ningú ho sap ni s'ho imagina.

"L'objectiu és l'excel·lència i la modernització educativa". Fals. Si fos així, la Conselleria escoltaria els tècnics i professionals de la matèria, consultaria els nostres departaments didàctics i la Universitat i faria estudis rigorosos per protegir una valor tan delicat com l'educació dels nostres fills.

En comptes d'això, ha dictat una normativa absurda amb un calendari inassumible que crearà dins les aules desconcert, malestar, desigualtat i greus distorsions en l'assoliment dels continguts curriculars i en el tractament de les necessitats educatives especials.

"El nivell B2 és suficient per impartir una assignatura en anglès". Ridícul. El nivell B2 acredita un determinats coneixements (perfectament establerts en el Marc Comú Europeu per a les Llengües), però no possibilita, ni remotament, el desenvolupament normal d'un docent a l'aula. És això l'ensenyament de qualitat?

"Se han acabado las clases particulares de inglés". Absolutely false. I, a més, els pares ja poden començar a preparar les classes de matemàtiques, història, filosofia... O és que algú té la vareta màgica per fer desaparèixer les dificultats

d'aprenentatge dels nostres alumnes si, a més, han de cursar assignatures d'aquesta complexitat en una llengua estrangera?

I ara, la veritat: **L'anglès com a excusa**. Efectivament, l'excusa per fer recular el català com a llengua vehicular de l'ensenyament i per acabar amb els projectes lingüístics propis, resultat de la reflexió profunda de cada centre i elaborats amb la participació de tota la comunitat educativa, reflectint la realitat diversa de cada escola.

Demanam per tant la derogació d'un decret implantat sense recursos, sense lògica pedagògica, sense base tècnica, sense diàleg i sense sentit comú. Un Decret que dona a entendre que n'hi ha prou de publicar que les coses es fan en anglès perquè l'aprenentatge funcioni realment en aquesta llengua. Un Decret que queda reduït a un "hágase" esperpèntic que, buit de contingut, no només no aconseguirà millorar el nivell d'anglès dels nostres alumnes, sinó que posa en perill el rendiment acadèmic, el consens lingüístic i la cohesió social. **F**

El claustre de l'IES Joan Maria Thomàs va rebutjar per unanimitat el Decret integrat de llengües

l'entrevista

Ugo Biggeri

President de Banca Popolare Etica

Per Gabriel Pérez i Josep Valero

Té 47 anys. És llicenciat en Física per la Universitat de Florència. La seva experiència professional va lligada a la feina de MANI STESE (Mans Estesese), una ONG vinculada al món de la cooperació amb el Sud i a la defensa dels Drets Humans, d'inspiració catòlica progressista. La seva presència a Palma es deu a la realització del Congrés de FEBEA (Federació Europea de Banques Ètiques i Alternatives). La Banca Popolare Ètica, va ser creada fa tretze anys per diferents col·lectius socials italians. En aquest moment compta amb més de 40.000 socis i 800.000.000 d'euros en dipòsits. Ha estat reelegit President de Banca Popolare Ètica a l'Assemblea del 18 de maig a Florència).

Com s'arriba a ser president d'una Banca Ètica?

Jo vinc de l'experiència inicial de construir el Banc des d'abaix del tot. D'això parlo des de 15 anys endarrere, molt abans de la constitució formal de la Banca. Tinc una experiència emprenedora a partir del meu treball a l'ONG i al muntatge de Fires Solidàries. Som capaç d'entendre i promoure, el que és de debò un procés participatiu. I aquesta és la filosofia peculiar de la nostra Banca.

Els nostres associats no tan sols reben informació del que fem amb els seus doblers, també participen en les línies estratègiques de decisions de cap on han d'anar els seus recursos. A la vegada la participació en els àmbits locals, també dóna una capacitat d'intervenció més propera, per influir més en concret en l'economia local. Som president d'un projecte de banca ètica participativa. La gestió quotidiana del Banc, el funcionament diari i més tècnic, correspon al director general.

FIARE Espanya s'ha integrat a la Banca Popolare ?

FIARE començà com un projecte de Societat Limitada a l'any 2004-2005. Després es transforma en una cooperativa i ens demana poder operar com una agència de la Banca Popolare. Nosaltres vàrem veure amb bons ulls la idea. No l'havíem proposada nosaltres, era una experiència nova de col·laboració amb un altre país, ens semblava un projecte seriós i especialment que auto-regulava la seva participació a partir de la seva pròpia experiència.

FIARE es ara també un bon producte financer. Aporta 30.000.000 d'euros i s'incorpora al projecte comú enriquint-lo quantitativament i qualitativament.

Banca Popolare s'estructura en 4 grans àrees a Itàlia. Ara a més, comptarà amb l'àrea d'Espanya.

FIARE a Espanya, a la vegada s'organitza amb tres subàrees, la del Nord amb seu a Bilbao, la del Centre amb seu a Madrid i la del Mediterrani amb seu a Barcelona. Aquestes subàrees coordinen a la vegada els diferents agrupaments locals.

La nostra visió estratègica compartida seria la de poder conformar una cooperativa europea de crèdit. Ja tenim el component espanyol i l'italià. El que passa és que hi ha bastants problemes pràctics i obstacles burocràtics a superar, entre les legislacions europees i les estatals, i cal anar poc a poc, i que cada passa que es doni sigui prou madura i segura.

Sap que FIARE té dos grups locals a Balears?

U.B.- Sí, és clar. Estant aquí seria imperdonable que no ho sabés. He participat amb reunions i actes organitzats per ells. Balears pertany a l'àrea mediterrània amb seu a Barcelona i té dos grups locals a Eivissa i a Mallorca. En principi són 80 associats, dels quals n'hi ha 7 socis que són associacions o entitats. ■■■

Quines són les senyes d'identitat d'una Banca Ètica?

Cada banc que se defineix com ètic, estableix els seus compromisos i objectius prioritaris. Per a nosaltres aquestes senyes serien principalment que tots els projectes que se financen estiguin orientats cap al bé comú. Que suposin un determinat grau de compromís cap a una millora de la societat i afavoridor d'un altre tipus d'economia. Un funcionament totalment transparent. I especialment, com deia abans, una aposta molt ferma cap a la participació dels socis. És important el component ètic en fer saber com se fan els crèdits i a qui se donen.

És un procés molt important d'informació. Però a més, a nosaltres ens interessa que els nostres associats, també puguin participar d'alguna manera en el procés de decisió. Els grups locals hi tenen molt a dir, especialment pel que fa a la valoració de les aportacions socials, mediambientals, experiències innovadores, que se generen en l'economia més local, en l'economia més propera.

Esteu a Palma en el congrés de FEBEA. Perquè serveix aquest organisme europeu?

És un organisme on conflueixen bancs diferents. N'hi ha que som 100% banca ètica, altres tenen obertes línies d'interès per a productes ètics, altres són especialistes en potenciar determinats productes amb contingut social... Per a nosaltres és un bon marc per treballar una política d'aliances.

Si som un 0'05% del conjunt bancari d'Itàlia, el fet de participar en un àmbit de treball europeu, ens possibilita més oportunitats de donar-nos a conèixer, tan dintre com fora del propi territori nacional. Ja començam a tenir relacions amb bancs importants d'Itàlia, que se n'adonen, que pot ser interessant per ells, col·laborar en qualque projecte on participam nosaltres. Alguns ja donen suport a peticions de finançament compartits per accions específiques.

A cada lloc d'Europa hi ha experiències diverses i diferents. FEBEA serveix per compartir experiències de bones pràctiques. Per exemple Banca Popolare posa molt d'èmfasi en la participació. Les entitats del nord i centre d'Europa, de Bèlgica, Noruega, Dinamarca vigilen molt l'eficiència de la inversió en projectes ètics. Alguns treballen unes línies concretes de finançament, per exemple tan sols projectes mediambientals. FIARE Espanya ha adquirit una fama considerable per la seva forma de fer les coses.

Portugal vol començar una experiència semblant, al mateix que Grècia. Romania, Eslovènia, Hongria volen començar alguna experimentació en potenciar productes financers ètics. Escòcia vol crear també una banca ètica. FEBEA és un bon instrument de relació.

De veres se us té presents?

Ens comencen a escoltar a la UE. El lobby europeu de la banca tradicional és molt fort. Hem de partir de les nostres pròpies forces, però també de la nostra capacitat de saber treballar aliances. FEBEA ens ajuda en aquesta tasca d'aliances. Però el que realment crida l'atenció a la UE són els bons resultats econòmics de la nostra banca. Xoquen amb els resultats de la banca tradicional i tenen molts menys riscos.

Ens ho pots explicar millor?

Del conjunt dels dipòsits de la banca mundial tan sols el 35% dels mateixos s'inverteixen en finançar l'economia productiva. El 65% restant s'inverteix en productes financers. Tot el PIB mundial està entre 16 i 50 vegades més per davall, que el volum dels moviments financers que se donen en un any en el conjunt del planeta. Fins no fa pocs anys, aquesta relació era de l'1 a 1. És a dir, l'autonomia pròpia de l'economia financera, fa que aquests productes siguin més rendibles a curt termini que la inversió en l'economia productiva.

Se van creant sub-mercats financers, com el dels títols de deute públic del paísos, amb una expectativa de guany a tres mesos. Això és impossible en la inversió en l'economia real. Ajuda a incrementar aquesta potent bombolla financera, l'absència de fiscalitat dels paradisos fiscals. El que provoca que la inversió financera sigui encara més rendible a curt i mitjà termini.

Els bancs tradicionals ja no s'especialitzen entre els bancs comercials i els financers. Aquesta necessària especialització va ser una lliçó de la gran crisi dels anys trenta del segle XX. Ara s'ha tornat eliminar i els bancs van a cercar els beneficis ràpids dels derivats financers. Fins i tot grans multinacionals, fan el mateix amb una part dels seus beneficis que no reinverteixen en la pròpia empresa.

El mercat financer s'infla i s'infla, i es manté sota la "màgia" de la auto-regulació dels mercats i de una cosa tan etèria com és la "confiança". La crisi de les *sub-prime* i de la *Lehman Brothers*, va fer esclatar aquesta il·lusió, i els grans bancs estan enganxats i necessitaran molts d'anys per recuperar els actius perduts i massa inflats, pels quals eren valorats en les borses i altres mercats financers.

Darrera les polítiques d'austeritat, hi ha la factura que fan pagar als ciutadans, per les pèrdues dels grans bancs. ■■■

Hi ha solució econòmica a aquesta política neoliberal?

Calen solucions polítiques per fer canviar les regles del mercat. És molt absurd que siguin els mercats els que regulin els interessos del deute públic dels països. Amb una inversió en l'economia productiva, es calcula que quan es torna el total del crèdit, al llarg del temps transcorregut, s'ha pogut generar una riquesa en torn a 9 vegades més del capital inicial concedit, en el marc de la relació de proveïdors, clients, xarxes comercials, etc.

El capital ajuda a generar productes, i aquests per fer-se, necessiten altres productes. Una vegada venuts, generen més capital i tenen un valor d'ús social. Si el que se genera en un bé financer que se revalua com a bé financer, tan sols per l'especulació d'un mercat especialitzat, s'acaba amb un economia de casino i sense oferir productes que tinguin un valor d'ús social.

Tot plegat duu a l'economia de l'absurd per tal d'afavorir l'enriquiment d'una minoria ínfima de privilegiats. Però al final l'economia real demana el seu protagonisme, i el que acaba pagant amb més impostos, més patiments i més retallades socials, és la ciutadania.

La Banca Ètica no deu tenir tanta força per poder canviar aquesta dinàmica?

No, és clar que sols no podem. Però la nostra pràctica financera va en la bona direcció econòmica. Això és el que ha fet que la UE comenci a fixar-se amb nosaltres. No són tan sols els bons resultats financers.

És la filosofia de foment de l'economia real. I si a més es pensa en les necessitats de les persones, resulta que potenciem econòmicament la demanda, a la vegada que ajudam a resoldre necessitats socials. No és qualsevol cosa en un moment de forta crisi econòmica.

En el cas de la *Banca Popolare*, i ara també de *FIARE*, jo sempre dic que no som una banca al servei de la xarxa social, sinó que som una banca de la xarxa social. Sabem fer bona gestió econòmica, però sobretot estam ajudant a impulsar un altre tipus d'economia al servei de les persones i de les nostres responsabilitats amb el planeta i les generacions futures.

La banca ètica es un instrument més, per ajudar a un projecte de construir una millor vida. Aquest projecte ha de ser una cosa de tots i amb la participació de tots. Per això la participació és un ADN del nostre projecte de banca ètica. **F**

IDEARIA.

11a trobada d'economia alternativa i solidaria

Miquel Rosselló

President de l'Ateneu Pere Mascaró

La Fundació Ideas, una de les organitzacions més potents de comerç just, que desenvolupa les seves activitats a Andalusia, fa més de vint anys que organitza a distints indrets de l'Estat Espanyol, cada dos anys, les trobades d'economia alternativa i solidaria. Aquest any els dies 26, 27 i 28 d'abril se celebraren a Còrdova, dedicades fonamentalment a la construcció i consolidació del Mercat Social. Entre els nombrosos assistents hi érem mallorquins i mallorquines i dues menorquines.

A més dels debats sobre el Mercat Social, s'organitzaren altres tallers. Sobre finances ètiques, amb la participació de la Banca Ètica FIARE, Coop57, *Grupo de Finanzas Alternativas* de Mérida i *Seguros Èticos*, sobre comercialització justa i consum responsable i sobre autogestió cooperativa.

També fou important la presentació de bones pràctiques d'economia solidària. Començà el Centre social de convivència per majors, *Trabensol*, de Torremocha del Jarama que ha construït, per sistema cooperatiu, 54 apartaments per 84 persones majors, a un espai que compta amb llocs comuns com cuina, bugaderia, infermeria, biblioteca, espais per la cultura, etc.

Sofia, presentà la banca cooperativa *Jak Suècia*, que conta amb 38.000 socis, 20 grups locals i 700 voluntaris, que no deixa de créixer des de la seva fundació. Un dels factors d'èxit d'aquesta experiència, segons Sofia, és la importància que han concedit, des del naixement de la Banca, a la formació dels seus socis i amics, així com a la participació.

Una cooperativa formada per sis periodistes i 28 socis col·laboradors ha estat capaç de posar en marxa la revista "*Alternativas Económicas*" que ja compta amb 900 subscriptors.

Per últim, una experiència de desenvolupament sostenible i ocupació rural d'un poble de la Rioja, "*El colletero*" o la confecció d'un documental sobre consum responsable i finances ètiques per part de SETEM, utilitzant el sistema de finançament popular, "*Documental con tú dinero*".

El debat troncal de la trobada, com deia abans, fou sobre el Mercat Social que com s'anализava, neix de l'existència, cada cop més forta, d'un sector d'economia social i solidària que podríem definir com un sector econòmic post-capitalista i que a mesura que es va consolidant se planteja una estratègia per desenvolupar una altra economia, distinta a la sistèmica, que persegueix una democràcia econòmica i que es basa en l'autogestió i l'autodeterminació social i ambiental.

El Mercat social pretén conjugar aquesta economia que produeix bens i serveis amb el consum crític, que s'incrementa dia a dia, finançats pels diners de la Banca Ètica. Es tracta de consumir això que el Mercat Social produeix, produir allò que demanda el consum responsable i crític i utilitzar els doblers que els ciutadans i ciutadanes cansats de l'estafa de la crisi i de la Banca tradicional dipositin a la Banca Ètica com a instrument financer.

Existeixen experiències de Mercat Social, encara que en fase molt inicial a Catalunya, Aragó, Madrid i País Basc. A les Illes ha començat a funcionar un grup d'uns trenta companys i companyes, convocats per l'Ateneu Pere Mascaró, que intenten posar en marxa una experiència d'aquestes característiques.

La trobada ha estat possible, a part d per la participació de moltes persones de tots els indrets de l'Estat Espanyol, per la participació activa d'organitzacions socials com: *Ecologistas en Acción*, Som Energia, Banca Ètica FIARE, *Periódico Digital*, Revista Opcions, *Fundación Ideas*, Cooperativa Arts i REAS (*Red de redes d'economia alternativa i solidaria*).

En definitiva, una passa més en la construcció d'una altra economia que no sols és necessària sinó possible. **F**

L'EcoXarxa Mallorca i la moneda social

Ana Martínez

Membre de l'EcoXarxa Mallorca

L'EcoXarxa Mallorca és una xarxa d'intercanvis de gent de l'illa, que cerca un món en el qual els doblers no siguin el motor de les nostres vides, es pretén que a poc a poc vagin canviant les activitats econòmiques quotidianes per generar un nou model econòmic més humà, proper, cooperatiu i ecològic, utilitzant com a mitjà de canvi la moneda local, social i lliure, el talent. L'EcoXarxa neix a finals del 2011 seguint l'estela de la Cooperativa Integral Catalana (CIC) i les EcoXarxes (<http://cooperativa.cat/es>) de la mateixa regió, les quals advoquen pel decreixement i per un desenvolupament econòmic basat en el suport mutu i alternatiu a l'economia d'Estat.

Els principis del projecte afecten a àmbits de:

- Transformació social: interès pel bé comú i importància d'estar bé amb un mateix, desprendre's del materialisme, transició cap a la utopia, inclusió i enxarxament per a tota la societat.
- Societat: equitat i justícia social, igualtat en la diversitat, autorealització i suport mutu, compromís i autovaluació.
- Economia: atendre les necessitats personals per damunt de qualsevol altre interès i cadascú aportant segons les seves possibilitats; moneda com a sistema d'intercanvi de les persones a la comunitat, exclouent l'acumulació com objectiu; promoure altres formes no monetàries d'intercanvi, troc directe i economia comunitària; establir relacions econòmiques justes entre productors i consumidors; els talents mai són convertibles en euros i no s'accepta cap tipus d'interès en els préstecs.
- Ecologia: ecologia i permacultura; decreixement i sostenibilitat.
- Organització política: democràcia directa, deliberativa i participativa; autogestió i descentralització; transparència; subsidiarietat del fet local al global; assemblearisme.

Els límits d'acció de l'ecoxarxa no són fàcilment visibles ni estan clarament remarcats, aquests poden variar i créixer segon les capacitats, les habilitats, la dedicació i els interessos de les persones que el conformen. L'ecoxarxa pot integrar i treballar àmbits de la nostra vida tan diversos com l'alimentació, l'educació, la salut, el treball, l'habitatge, la cultura, etc. sempre amb una visió global i holística de l'ésser humà.

Es vol iniciar una transició, mitjançant la moneda social, cap a una societat més humana on prevalgui la donació i l'intercanvi directe, la confiança en les relacions i l'organització autònoma dels grups i projectes locals fora del domini i de la influència estatal. Aquest projecte és una proposta activa i inclusiva que reuneix el parer i el sentir de molts grups i persones. Es tracta de fer xarxa i fomentar la creació i dinamització de projectes i col·lectius afins que treballin l'autogestió, el consens assembleari, la confiança i el suport mutu, objectiu que pot resultar enriquidor per a totes les persones implicades. Amb propostes pràctiques autogestionàries interessants i beneficioses per a tota la comunitat.

El 6 d'abril d'aquest any s'inaugurà oficialment el local del Passatge particular Antoni Torrandell (baixant les escales que van de la plaça dels Patins al carrer d'Oms), seu de l'EcoXarxa. Dins aquest espai podreu trobar el Rebost Col·lectiu amb productes ecològics i a bon preu per als socis, la Infokafeta amb cerveses ecològiques, infusions varies i cafè xiapaneco, la copisteria IAM Lucio i la biblioteca de la Universitat Lliure. Aquest local també resta obert i es cedeix a grups i a totes les persones afins que treballin l'autogestió.

La creació i posada en marxa d'una moneda social, que repercuteixi directament en el nostre mode de vida i de producció, és un dels nostres objectius, junt a la cooperació, el foment de l'autogestió i de les relacions interpersonals solidaries, l'ecologisme, el consum de productes locals i de confiança, entre d'altres.

Els límits d'acció de l'ecoxarxa no són fàcilment visibles ni estan clarament remarcats, aquests poden variar i créixer segon les capacitats, les habilitats, la dedicació i els interessos de les persones que el conformen. L'ecoxarxa pot integrar i treballar àmbits de la nostra vida tan diversos com l'alimentació, l'educació, la salut, el treball, l'habitatge, la cultura, etc. sempre amb una visió global i holística de l'ésser humà. ■■■

Es vol iniciar una transició, mitjançant la moneda social, cap a una societat més humana on prevalgui la donació i l'intercanvi directe, la confiança en les relacions i l'organització autònoma dels grups i projectes locals fora del domini i de la influència estatal.

Aquest projecte és una proposta activa i inclusiva que reuneix el parer i el sentir de molts grups i persones. Es tracta de fer xarxa i fomentar la creació i dinamització de projectes i col·lectius afins que treballin l'autogestió, el consens assembleari, la confiança i el suport mutu, objectiu que pot resultar enriquidor per a totes les persones implicades. Amb propostes pràctiques autogestionàries interessants i beneficioses per a tota la comunitat.

El 6 d'abril d'aquest any s'inaugurà oficialment el local del Passatge particular Antoni Torrandell (baixant les escales que van de la plaça dels Patins al carrer d'Oms), seu de l'Ecoxarxa. Dins aquest espai podreu trobar el Rebost Col·lectiu amb productes ecològics i a bon preu per als socis, la Infokafeta amb cerveses ecològiques, infusions varies i cafè xiapaneco, la copisteria IAM Lucio i la biblioteca de la Universitat Lliure. Aquest local també resta obert i es cedeix a grups i a totes les persones afins que treballin l'autogestió.

La creació i posada en marxa d'una moneda social, que repercuteixi directament en el nostre mode de vida i de producció, és un dels nostres objectius, junt a la cooperació, el foment de l'autogestió i de les relacions interpersonals solidaries, l'ecologisme, el consum de productes locals i de confiança, entre d'altres.

Pel que respecta a la moneda social, el talent, el passat 14 d'abril varem celebrar a la plaça Patins la I Diada de l'Ecoxarxa Mallorca on la moneda utilitzada per firar va ser el talent; aquesta jornada ens ha permès augmentar en més de 60 el nombre d'usuaris i quadruplicar la moneda social circulant al CES (<https://www.community-exchange.org>), el portal d'Internet amb seu a Sud-àfrica que acull més de 500 xarxes de moneda social d'un total de 58 països.

El talent s'equipara a l'euro. Una persona pot canviar euros a talents però mai talents a euros, de forma que cada vegada hi hagi més moneda social en circulació.

Hi ha diverses maneres de crear moneda social: dins el CES està permès un saldo negatiu de menys cent unitats monetàries, així qualsevol persona pot tenir accés als serveis i productes que hi ha dins la xarxa, excepte els productes que s'hagin de pagar íntegrament en euros per als quals s'exigirà tenir saldo positiu en talents; també s'admet l'opció d'augmentar el saldo de moneda canviant euros per talents al local de l'Ecoxarxa, aquests euros serviran per donar suport i fiabilitat a la moneda social i per fer compres col·lectives que beneficiïn a tots els membres de la xarxa; un altra forma de crear moneda social és l'organització de fires i diades en les quals circulen talents exclusivament, en aquest cas els firants en acabar la diada canvien els talents recollits per un percentatge, pactat prèviament, en euros i la resta s'ingressa en el CES en saldo positiu.

Per què defensem la moneda social? Potser ens convé, per contestar aquesta qüestió, escoltar la veu dels experts i estudiosos de les monedes locals, en aquest sentit Bernard Lietaer i Margrit Kennedy, en el seu llibre "Monedas regionales. *Nuevos instrumentos para una prosperidad sustentable*" ens demostren que la moneda social ofereix la possibilitat de recuperar la iniciativa econòmica i cultural local en un món globalitzat. **F**

Per ampliar la informació, us donam les adreces dels Mitjans consultats:
<https://www.community-exchange.org/>
<https://www.ecoxarxamallorca.org>
<http://cooperativa.cat/es>
http://kennedybibliothek.info/data/bibo/media/Monedas_Regionales.pdf

La cooperativa SOM Energia es va consolidant

Lila Thomàs i Andreu
Sòcia de SOM Energia

La Cooperativa SOM Energia va néixer a Girona l'any 2011 amb l'objectiu de comercialitzar energia i anar introduint a la xarxa pública energia procedent de les renovables.

Els socis de la cooperativa paguem la factura de la nostra despesa elèctrica a SOM Energia que a la vegada compra aquesta a les distribuïdores d'energies renovables. Així mateix destina els beneficis i la inversió dels socis que ho desitgen a crear plantes d'energies renovables, a pesar de les greus dificultats que està posant, cada cop més, la legislació vigent.

El Grup Local de Som Energia a Mallorca el 26 d'octubre va fer un any a Palma

Està clar que els poders econòmics i els seus aliats al Govern Central estan decidits a posar tots els entrebancs possibles a la indústria de les renovables en benefici de les grans companyies energètiques.

El passat dissabte dia 25 de maig la cooperativa celebrà la seva Assemblea General del 2013. L'assemblea es va fer utilitzant les noves tecnologies, per videoconferència i pogueren participar socis de Catalunya, Mallorca, Aragó, País Valencià, Navarra i Madrid.

Les dades que presentà el Consell Rector foren en general molt positius. Per començar amb el número de socis.

L'any 2012 acabà amb uns 5.000 socis que si tenim present que estem parlant d'un any i mig de vida és una data prou significativa i encara ho és més que a data d'avui ja se supera la xifra de 8.000 socis.

A les Illes la Cooperativa ja està implantada a tres Illes, Mallorca, Eivissa i Menorca i supera els 600 socis.

Aquestes dates s'acompanyen del nombre de contractes activats que ja estan en marxa. És a dir dels socis que ja paguen la seva factura a Som Energia i cal tenir en compte que la tramitació que s'ha de fer per canviar la domiciliació de la factura no és gens senzilla, ja s'encarrega l'Administració de complicar-la tot el que pot, la qüestió és no facilitar la implantació d'energies renovables. Doncs bé, els contractes activats ja superen el 6.000.

També es va donar compte dels projectes propis de generació d'energia que ja té la cooperativa, a pesar de les dificultats existents.

Són vuit les cobertes fotovoltaïques que ja estan en funcionament, majoritàriament instal·lades a edificis municipals. Així mateix està a punt de començar una planta de biogàs a Torregrossa. En total se genera energia per unes 1.400 famílies.

En termes de balanç econòmic la progressió també és prou significativa. El 2012 se facturaren uns 700.000 euros i en el pressupost del 2013 se preveu superar els 4 milions d'euros.

Per últim l'assemblea general va aprovar la modificació dels estatuts en la línia de donar més protagonisme als grups locals i les seccions territorials. **F**

Llatinoamèrica i la crisi mundial (3a part)

Xabier Villaverde Cantero

Coordinador del Departamento de Asesoría a Regionales y Empresas del Fondo Ecuatoriano Populorum Progressio, FEPP

Mario Cadena López

Director Ejecutivo de la Red Nacional de Finanzas Populares y Solidarias del Ecuador, RENAFIPSE

HUGO CHÁVEZ a la història

Hugo Chávez ha mort, finalment el càncer ha acabat amb la seva vida. Pocs presidents llatinoamericans han estat tan venerats o injuriats com Hugo Chávez en temps recents i, tot i que encara falta la perspectiva que dona el temps, és possible fer un balanç preliminar de la seva figura.

Per valorar qui va ser Chávez és important analitzar qui són els que ploren la seva mort i qui s'alegren (encara que ho dissimulin) de la seva desaparició física. La resposta és senzilla: el ploren els sectors populars, les persones senzilles que han rebut els beneficis de la Revolució bolivariana, els que han rebut alfabetització, habitatge, els treballadors, les dones i els / les joves que han pogut accedir a la universitat, les persones que han pogut accedir a la salut ...

El neoliberalisme mai va tractar amb goig l'existència de Chávez. El capitalisme tampoc. L'any 1992, el 4 de febrer, Chávez va encarnar l'esperit ple del Caracazo, de rebel·lió popular, de rebuig al model concentrador de riquesa garantida, del viure millor d'uns pocs a costa de les majories.

Els adversaris remarquen i caricaturitzen algunes de les seves accions, els seus defectes i les debilitats del seu règim; l'acusen d'histrionic, de populista, d'autoritari, de deixar en la ruïna l'economia del país, de no haver resolt els problemes d'inseguretat ciutadana, de dividir en dos el poble veneçolà al voltant de la seva figura. Una mica o bastant d'això també hi va haver en el govern i en la persona de Chávez, però si hem de posar a la balança el positiu enfront del negatiu el balanç és sens dubte favorable al mandatari avui mort.

Quin és el llegat de Chávez?

El principal llegat de Chávez és l'esperança que va saber donar als / les marginats / des del seu poble.

Va reduir la pobresa i la desigualtat, segons la CEPAL, la pobresa va passar del 49,7% el 1999 del 27,8%, la pobresa extrema va baixar del 25 al 7%, l'índex de desigualtat transitar de 0,49-0,39 el 2012. Segons la UNESCO Veneçuela és una zona lliure d'analfabetisme i la taxa de matriculació universitària és la segona més alta d'Amèrica Llatina (després de Cuba) i la cinquena del món.

Amb ell el poble veneçolà va aprendre que els recursos de l'Estat poden servir per reduir la desigualtat social, per ser usats en benefici de les grans majories en comptes d'afavorir els grups i elits del poder econòmic, polític o ideològic; que l'Estat té el deure de donar al seu poble una vida més digna amb inclusió social. Va tenir la capacitat que les persones pobres sentissin que tenien a un dels seus al poder i això són pocs els polítics llatinoamericans que ho han aconseguit. El poble veneçolà va entendre i va veure això i per això li va ratificar el seu suport en les urnes de forma constant.

Un altre aspecte positiu del seu llegat és que va acabar amb la indiferència política i l'apatia generalitzades, alimentades durant decennis per un sistema que estava en mans d'uns partits polítics en descomposició i aliens a la realitat. El despertar polític del país que va desencadenar Chávez ha absorbit a habitants de les barriades, treballadors, estudiants universitaris i la classe mitjana.

La visió d'una Llatinoamèrica unida i solidària. Chavez va rebutjar l'Acord de Lliure Comerç per a les Amèriques (ALCA) impulsat pels Estats Units i va impulsar iniciatives com l'ALBA (Alternativa Bolivariana per a les Amèriques), la CELAC (Comunitat d'Estats Llatinoamericans i Caribenys) o UNASUR (Unió de Nacions Sud-americanes) han buscat cristal·litzar la "Pàtria Gran" amb fets concrets de solidaritat entre els pobles germans d'Amèrica Llatina.

El que els opositors qualifiquen com "antiimperialisme passat de moda" i regals a la dictadura cubana, ha estat en realitat l'esforç pràctic més real per construir l'autèntica unitat llatinoamericana més enllà de discursos i paraules buides.

Chávez va camí de convertir-se en un mite, amb les seves llums i ombres està a punt d'entrar al panteó dels / de les grans líders / llatinoamericans / es. El seu caràcter carismàtic i combatiu, les seves actituds i èxits són dels que perduren més enllà de la presència de la persona.

¿I el futur? És possible la continuïtat de la Revolució Bolivariana sense el seu líder?

El futur a mitjà i llarg termini és més incert, passa per mantenir la unitat en el si del partit, per continuar les polítiques públiques d'inclusió i desenvolupament social equitatiu i per enfortir l'organització popular del poble veneçolà. **F**

El Grup Blanquerna, un think tank sobiranista a Mallorca

Tomeu Martí i Florit

El Grup Blanquerna nasqué l'any 1985, per impuls de Climent Garau, Francesca Bosch, Pere Llabrés i Josep Maria Magrinyà, amb una inspiració nacionalista, humanista i progressista.

El Grup Blanquerna ha contribuït a donar una formació integral a un ample i heterogeni ventall de joves de Mallorca entre els que es trobaven destacats militants i activistes del sobiranisme illenc. Durant la segona meitat dels anys vuitanta i tota la dècada dels noranta les seves activitats i, molt especialment, el seu tradicional Seminari de tardor, foren l'espai de trobada, coneixença, debat i reflexió per excel·lència de diverses generacions de joves illencs propers als valors del nacionalisme polític i cultural, el progrés social i la defensa del territori i el medi ambient.

Nombroses iniciatives de la societat civil mallorquina i del teixit associatiu juvenil, com el moviment en defensa de la llengua i la cultura catalanes o el sindicalisme estudiantil, foren esperonats fruit del treball i les sinèrgies generades pel Grup Blanquerna. Un nombre important de joves del Principat de Catalunya i del País Valencià, a més, participaren habitualment a les trobades i seminaris. Uns aplecs que conjugaven allò formatiu i allò lúdic de forma molt habitual.

El setembre de 2005, coincidint amb el vintè aniversari, el Grup Blanquerna reprenyé una nova època, després d'un temps d'escassa activitat, amb un equip de gent jove estretament vinculada a diferents moviments socials de Mallorca.

L'any 2013 el Grup Blanquerna s'ha refundat com a think tank sobiranista i com espai de debat i reflexió, plural i transversal que, des de posicions crítiques i transformadores, treballa al servei de Mallorca i dels Països Catalans

En aquesta nova etapa el Grup Blanquerna ha posat en marxa la possibilitat d'associar-se a l'entitat i, de fet, algunes de les activitats seran exclusivament per a socis.

Els tres eixos des dels quals treballa el Grup Blanquerna són:

- Promoure la idea que els mallorquins i mallorquines necessitem un estat al nostre servei.
- Denunciar el maltractament a que sotmet l'Estat espanyol els ciutadans i les ciutadanes de Mallorca.
- Estrènyer llaços amb la resta de Països Catalans.

Les línies de feina que es proposa el nou Grup Blanquerna són:

- Organitzar un taller de formació cada mes.
- Organitzar el Seminari Blanquerna (setembre o octubre).
- Elaborar estudis sobre temes concrets.
- Editar el diari digital Tribuna Mallorca.
- Preparar cursos de formació sobre matèries específiques.
- Promoure i participar en diverses xarxes a nivell nacional i internacional.

El Grup Blanquerna, des de fa temps, manté una línia de col·laboració amb l'Ateneu Pere Mascaró i amb la Fundació Emili Darder que aspirà no tan sols a mantenir, sinó que creu necessari augmentar-la. **F**

trinxera municipal

Rosa Vich, batlessa de Santa Maria del Camí, es constata que l'experiment funciona

Llorenç Carrió i Miquel Rosselló

Arribam a l'Ajuntament i trobam la batlessa molt enfeïnada. Atès que no ens pot atendre, ens deixa en molt bones mans amb el seu company de coalició, el regidor Guillem Ramis d'Esquerra de Santa Maria i que, a més, milita a Iniciativaverds.

Ben acompanyats, aprofitam per fer un cafetó al Cafè Nou i ja ens adonem que Santa Maria és diferent. En efecte, les coses hi funcionen d'una altra manera i això es nota, quasi bé es pot tocar. En Guillem ens parla amb una il·lusió desfermada com en el poble ha sorgit un col·lectiu que ha creat un Banc de temps. Ens parla de la confiança i la germanor que s'hi estableix entre els participants i les actuacions que tenen pensat realitzar. Mentre ens explica aquesta experiència, arriba la Batlessa Rosa Vich. Com una botiga que li manca personal, els dos, Rosa i Guillem, es canvien els papers i ara és ell que puja cap al Consistori.

Na Rosa se'ns mostra com una persona franca i també valenta, ens obri les portes de bat a bat, no li fan por les preguntes, fins i tot s'avança a elles. El seu passat com a mestra fa que comenci fent una gran presentació: Santa Maria és un poble de més de sis mil habitants; la crisi està fent molt de mal sobretot a la gent més vulnerable; les darreres eleccions varen anar molt justes, però amb Esquerra de Santa Maria i PSOE hem pogut fer un pacte estable i revalidar la batlia malgrat el desgast d'anys de govern, de la dura oposició del PP, de la situació en general i, sobretot, i això ho diem nosaltres gràcies a tenir una altra manera de fer política.

Serveis socials

El primer tema a tractar és la crisi, sense voler-ne defugir ens en parla amb tranquil·litat sense derrotismes ni apriorismes. Santa Maria no és un poble molt endeutat ni tampoc ha crescut de manera desmesurada els darrers anys, això li dóna una mica d'oxigen.

D'aquesta manera, allò que es pretén és la prevenció i per tant es prioritza mantenir els serveis municipals de què disposen.

Així reivindica la Residència per majors, el Menjador social, l'Escoleta de 0-3 anys, l'Escola de música, el Casal de joves, els Serveis d'ajuda a domicili, l'Atenció social a les dones, els treballadors familiars, els educadors, els psicòlegs etc. Podem parlar d'un autèntic Estat del benestar, la Suècia del Raiguer. En conseqüència, Rosa afirma que si l'Ajuntament s'ha d'endeutar per mantenir-ho, ho farà. Al moment, apunta que la pressió fiscal es troba per sota de la mitjana i que s'haurà d'anivellar en la resta de Mallorca sobretot pel que fa a l'IBI i a la recollida de fems.

Encavalcant les qüestions, ens parla del mal que fa l'atur i que també afecta i molt al poble. Sense embuts, torna a posar els números per davant, a Santa Maria hi trobam uns cinc-cents aturats, el 21% de la població activa, i ella quasi els posa nom i llinatges a tots. Ens parla del drama, de la impotència i com s'adrecen a l'Ajuntament no per demanar caritat sinó feina. Ara bé, ella és dol perquè l'Ajuntament té poc marge de maniobra, però hi posa tot la voluntat.

D'aquesta manera, s'ha llançat com a Esporles un projecte per tal de contractar aturats per hores i rescatar un subsidi petit, però que ajuda a pagar hipoteques i al dia a dia. ■■■

Polítiques socioculturals

La xarxa cultural del poble no s'atura. L'edifici de Ses Cases des Mestres, la Biblioteca, la Factoria de So, el Pavelló esportiu són equipaments emblemàtics i estan a ple rendiment. El mateix succeeix amb el teixit associatiu, ric i dinàmic, i anomena els Grollers, la Colla de Gegants, la Coral, la Banda, els Escoltes i algunes altres que no vaig tenir temps d'apuntar.

Ara bé, des de l'Ajuntament també es creu en la cultura com a eix dinamitzador econòmic i, en aquest sentit, s'està posant en marxa un projecte eco-turístic de gran abast en col·laboració amb les associacions de comerciants i pagesos propietaris de finques rústiques. Aquest projecte crearà una xarxa cooperativa de casetes de foravila en què s'hi podrà pernoctar i que es preveu que porti nous ingressos per a la pagesia, comerciants i que ajudi altres sectors com la construcció i manteniment ja que obliga a la restauració del patrimoni local.

Quan parla d'aquest projecte se li encén la cara a na Rosa i després també parla de com projectes similars a Itàlia han funcionat bé, de l'oferta complementària, de què han aconseguit finançament europeu, de tots els atractius ecològics i etnològics del poble i sobretot de com això pot ajudar a moltes famílies.

Polítiques mediambientals

Aquí na Rosa sap que Santa Maria és un exemple i a mi m'ha vingut a la memòria quan hi va haver al poble el concert de la plataforma Salvem Mallorca de l'any 2005 i es va convertir en la capital de l'illa contra les grues i les autopistes. El Mercat Ecològic és tot un orgull, neix el 2007 i va ser el primer de les seves característiques a l'illa.

Participació ciutadana i transparència democràtica

La manera de funcionar que tenen els Plens municipals és una cosa que a nosaltres ens sorprèn i que quasi ens emociona en contraposició amb la nostra realitat de Palma i Marratxí.

A Santa Maria, els Plens són oberts i participatius tant per a les entitats com per als ciutadans; l'Ajuntament anuncia l'ordre del dia i informa a les entitats dels pressupostos i els demana el parer; l'oposició hi pot fer mocions i totes les preguntes que vulgui sense límits i després tota la ciutadania pot participar del torn obert de preguntes.

Això sí que és una altra manera de fer política! **F**

cultura

Josep Maria Llompart en la memòria

*“Jo a un país normal, hauria estat poeta i prou”
Josep M. Llompart*

Nanda Ramon

Mestra

El passat 29 de maig el Bar Siset del carrer de la Concepció de Palma va acollir un nou homenatge a Josep Maria Llompart en el 20è aniversari de la seva mort.

En aquesta ocasió es tractava d'un acte organitzat conjuntament per la Fundació Emili Darder i el PSM-Entesa que varen voler així sumar-se als diferents homenatges i actes de record que aquests mesos se celebren per donar a conèixer la figura de Llompart i difondre el seu llegat.

La data triada —29 de maig— no era casual, ja que es tractava de l'aniversari exacte del dia en què Llompart pronuncià un emotiu discurs que ha marcat profundament l'esperit del PSM:

“Sou vosaltres, companys del PSM, els qui, entre tanta runa, heu sabut servir-nos la il·lusió. Vosaltres no heu oblidat el somni; tot coneixent, però, en cada moment, allò que la realitat permetia. Somiadors i realistes alhora, heu sabut mantenir la dignitat i l'honor de la lluita política, heu aconseguit de mantenir encesa per a tots la llàntia de la il·lusió.”

Els que ja no són capaços de somiar res us acusaran d'ingenus i d'utòpics; els somiadors a ultrança un acusaran de febles i de claudicants. No en faceu cas i seguiu el vostre camí.”

Sembla que era ahir però ja han passat 20 anys d'ençà que Josep M. Llompart ens va deixar i ens va deixar, per tant, orfes d'un dels referents més clars que havia tengut a Mallorca la lluita per les llibertats i pel recobriment nacional.

Perquè, a més d'un gran poeta, Llompart va ser també un ciutadà exemplar, un ciutadà conscient i compromès, que va estimar el seu país i posà a disposició del seu poble la feina i el talent.

Va ser un home públic, un savi generós i un actiu dinamitzador cultural, que va impulsar tot tipus d'accions en defensa de la llengua catalana a Mallorca i nombroses activitats cíviques d'oposició al franquisme: com a conferenciant, com a professor, com a fundador i president de l'OCB, com a assagista, com a estudiós de la literatura, com a brillant articulista, com a teòric de la nació...

Els participants a l'homenatge: Glòria Franquet, Pilar Arnau, Nanda Ramon, Antoni Marimón i Cèlia Riba

Aquests 20 anys no han pogut esborrar el record del poeta, del savi, del lluitador. Guardam el record viu d'un posat respectable i d'una veu inconfusible que ens acompanyà una i altra vegada en les fites i les festes que estalonaren la recuperació del nostre país. Una veu admirable, extraordinària que ens va fer costat sempre i que va fer tronar els grans topònims estimats: per Cabrera, per Trenc, per Mondragó... darrera un micro, damunt un cadafalc, devora en seu poble. La veu jove d'un orador venerable que retrona encara dins el cor.

Avui agraïm a Llompart que ens salvàs les paraules en temps de guerra i de desconhort, que sabés esperar contra tota esperança, que s'atrevisís a obrir petites finestres dins la gran foscor, que ens acompanyàs quan el nostre país era encara fràgil i petit, que ens ajudés a ser més savis, més decents i més conscients.

Un bon exemple per al nostre poble. Una gran lliçó per als que arriben. Una fita, un estel i una guia per a un futur incert, però engrescador. **F**

Joan Estelrich: catalanista, nietzscheà i finalment franquista

Miquel Àngel Llauger
Professor i escriptor

Joan Estelrich (Felanitx, 1896-París, 1958) no va ser mai un home d'esquerres, però sí que el podríem definir, en una etapa, com un liberal i, sobretot, com un catalanista fervent. Va ser un home de Francesc Cambó. Del seu llarguíssim full de serveis en la causa catalanista en podem destacar la direcció de l'Editorial Catalana, de la Fundació Bernat Metge i de La Veu de Mallorca. El juny de 1936 apareix com un dels signants de la "Resposta als Catalans", el manifest en defensa de la catalanitat lingüística i cultural de Mallorca, al costat de 152 noms més, com els de Gabriel Alomar, Francesc de Borja Moll, Bartomeu Rosselló-Pòrcel i Emili Darder. Un any després, el 1937, es troba a París enfeinadíssim en la redacció i difusió de propaganda internacional en favor del bàndol nacional. El franquisme el compensà amb una llepolia: des del 1952 fins a la seva mort va ser delegat d'Espanya a la UNESCO. ¿Què el va dur per aquest camí, que no és de l'acceptació del franquisme sinó de l'adhesió entusiasta?

L'editorial Quaderns Crema ha publicat uns Dietaris que poden donar algunes respostes. Ens donen, per exemple, la reacció immediata d'Estelrich (que es trobava a Roma) davant l'Alçament: "No podem desitjar ni el triomf dels sublevats ni menys el del Govern, que implicaria el triomf immediat dels marxistes. Jo, com a català, he de defensar el triomf del govern i com a espanyol el dels sublevats".

Per a ell la disjuntiva es troba entre el desordre de soviets i anarquistes, d'una banda, i els enemics de Catalunya, d'una altra. En la nota d'aquell mateix 20 de juliol ja ens dóna una pista de quina serà la seva tria: "Passeig per la via de l'Imperi, i aplaudiment de la tasca feixista d'embelliment i valoració de Roma". La caiguda d'Estelrich, per dir-ho així, no va ser immediata. El mes d'agost encara escrivia: "T'enyoro, Catalunya: penso en tu, com a mare, filla i promesa". Catalunya era, al cap a la fi, l'escenari dels seus somnis de glòria. Però quan finalment tria ho fa sense tebieses.

Potser el més interessant del llibre és la possibilitat d'explicar-se el viatge ideològic de l'autor en clau psicològica. La primera part correspon bàsicament als dietaris de 1918. Després, ja no h'hi ha fins al 1935: l'edició recull el que ha quedat de milers de planes, la major part de les quals es varen perdre a la guerra. Les notes de 1918 són, al meu entendre (i malgrat la secció posterior "Un seductor seduït", de naturalesa més "literària"), les més interessants del llibre. Amb 22 anys, Joan Estelrich és un home de cultura oceànica, interessos molt diversos i, tot cal dir-ho, una ploma molt brillant per a la nota o per a l'aforisme.

És un personatge d'una immodèstia gairebé malaltissa, i amb prou lucidesa per mirar-se a ell mateix i veure-hi el megalòman que no està segur de si triomfarà. Si haguéssim de sintetitzar les seves aspiracions en un infinitiu triaríem el nietzscheà "dominar": dominar en la política, en l'amistat, en l'amor. L'empremta del filòsof alemany és bona de detectar: "La vida, la vida; ah, com menyspreo les doctrines negadores de la vida!".

És nietzscheà fins a l'anticristianisme: "En els moments d'exaltació pròpia, tenc rancúnies i fòbies contra les religions del renunciament: el cristianisme davant totes.". Vet aquí una mostra de com aquest esperit apareix en forma de brillant llampec literari: "Randa: muntanya de revelació, com Sinaí, com Sils-Maria". Tot un cop, tenint en compte que a Sils-Maria Nietzsche hi va intuir la idea filosòfica de la voluntat de poder...

Començada la Guerra Civil, Joan Estelrich recorre als seus diaris per queixar-se amb amargor que Catalunya està dominada per la FAI i que ja resulta pràcticament impossible anar a missa. No és que hagi tornat un beat: en qüestió de relacions amb les dones no va deixar de ser, per dir-ho així, un liberal. Però ja no era el jove de 1918. O potser sí. **F**

Joan Estelrich
Dietaris
Quaderns Crema
Barcelona 2012

Xicu Lluç i els deportats balears als camps nazis

David Ginard

Historiador i professor

Entre les novetats bibliogràfiques de la darrera diada de Sant Jordi, cal esmentar la publicació de l'obra pòstuma de Xicu Lluç i Torres, *Els nostres deportats. Republicans de les Balears als camps nazis* (Documenta Balear, Palma 2013). Nascut a Eivissa el 1963, Lluç fou un dels periodistes d'investigació més rellevants dels darrers decennis a les Pitiüses. Al marge de la seva intensa col·laboració amb diversos mitjans de comunicació locals, va destacar molt aviat pel seu compromís amb la memòria històrica de la República, la Guerra Civil i la dictadura franquista. Més concretament, va centrar la seva atenció en l'exili i en la deportació dels republicans eivissencs als camps de concentració nazis.

Com a fruit de les seves recerques, varen sorgir els llibres pioners *Eivissencs i formenterencs als camps nazis* (1995) i *Visca Cárdenas. L'exili americà dels republicans pitiüses* (2001). Investigador vocacional, va dedicar els darrers anys de la seva vida a culminar la tasca realitzada i ampliar el camp d'estudi al conjunt de l'arxipèlag. Així va néixer el llibre *Els nostres deportats*, l'edició del qual s'ha pogut completar gràcies a l'entusiasme de la seva companya Elena González Escudero.

El llibre s'articula en nou capítols. En el primer, l'autor dona a conèixer el procés que el va conduir a apassionar-se per la reconstrucció de la memòria dels antics reclusos dels centres d'internament nazis. En el segon, explica els antecedents: la repressió franquista a les Balears durant la Guerra Civil, el pas dels republicans derrotats el 1939 pels camps de refugiats i per les companyies de treball i la legió estrangera, i el començament de les deportacions. En el tercer, detalla la presència d'illencs en el terrible camp austríac de Mauthausen.

En el quart, aborda el rol representat per combatents com Josep Marí, Joan Guasch o Miquel Amantegui en la resistència armada contra Hitler.

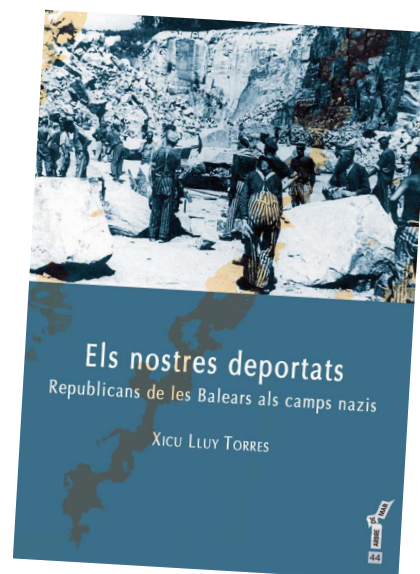
Els quatre capítols següents estan consagrats a les singulars experiències de José María Aguirre, Bartomeu Marí, Siegfried Meir i Joan Torres. Finalment, Lluç aporta una detallada relació de deportats illencs als camps nazis, que inclou 25 mallorquins, 23 menorquins, 17 eivissencs i 6 formenterers.

Entre les nombroses virtuts que caracteritzen el treball de Xicu Lluç ressalta la seva titànica tasca de localització i enregistrament del testimoni de supervivents i descendents de les víctimes balears de la barbàrie nazi. Narracions com la següent, proporcionada per l'antic deportat a Mauthausen Bartomeu Marí i Escandell sobre el *kommando d'Steyr*, ens traslladen d'una manera directa als ignominiosos episodis viscuts en aquells anys terribles, més enllà de l'imprescindible rigor que ens proporcionen les relacions de víctimes obtingudes a partir dels registres oficials:

«Jo he vist morir presos penjats, afusellats i a trets des de les garites dels sentinel·les. La primera execució a la força que vaig contemplar va ser la d'un detingut polonès. Aquest jove anava vestit de civil i no amb l'uniforme ratllat, com el que portàvem nosaltres. El condemnaren, segons digueren, per haver tingut relacions amb una dona alemanya. I molts presoners es treien la vida als filferros electrificats, se suïcidaven o bé eren llançats pels mateixos nazis. Quedaven rostits. Hi havia gent que es trobava en una situació tan dolenta que ho preferia. Recordo el cas d'un noi de Tarragona que passava tanta gana que un bon dia, devers les dues de la tarda, va dir-me: "Ja no aguanto més". Quan va superar la línia dels guardes, el mataren a trets.»

Quan es compleixen setanta anys del viratge bèl·lic que conduí finalment a la derrota de l'Alemanya nazi i a l'alliberament dels deportats, tenim l'obligació moral de reivindicar el record de les víctimes dels infames episodis relatats en aquest llibre.

Mai agraiem suficientment la generositat amb què persones tan imprescindibles com Montserrat Roig i Xicu Lluç contribuïren a aquesta causa fins als seus darrers dies. **F**

l'altra mirada

Número 18 - juny 2013

Joana Maria Camps entre els seus "consellers" d'Educació, Jorge Campos i Guillem Estarellas

Edita

Emili Darder
fundació

ATENEU
PERE MASCARÓ

Vols rebre aquesta revista?

**Clica aquí i inscriu-te
a L'Altra Mirada**